

ROČENKA 2018

CHOV SKOTU V ČESKÉ REPUBLICE

ČMSCH
a.s. | ČESKOMORAVSKÁ
SPOLEČNOST
CHOVATELŮ

ČESKÝ SVAZ
CHOVATELŮ
MASNÉHO SKOTU

CERTIFICATE
OF QUALITY

2019

**Českomoravská společnost chovatelů, a. s.
Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i., Praha - Uhřetěves
Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s.
Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z. s.
Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.**

R O Č E N K A

CHOV SKOTU V ČESKÉ REPUBLICE

Hlavní výsledky a ukazatele za rok 2018

Z podkladů dodaných spolupracujícími organizacemi

zpracovali

**Jindřich Kvapilík
Pavel Bucek
Josef Kučera**

a kolektiv

Praha, srpen 2019

Lektoroval: David Lipovský

Obsah	Strana
1. Úvod	5
2. Základní ukazatele agrárního sektoru a chovu skotu v ČR	6
3. Produkce mléka	10
4. Produkce jatečného skotu	21
5. Výsledky kontroly užitkovosti (KU) dojených krav	28
6. Kontrola užitkovosti masných plemen skotu	43
7. Reprodukce a inseminace skotu	52
8. Odchov a kontrola výkrmnosti býků českého strakatého plemene	56
9. Vybrané údaje z ústřední evidence skotu	58
10. Vybrané ukazatele chovu skotu v krajích ČR	64
11. Závěr	70
12. Summary	71
13. Přílohy	72

1. Úvod

Tento částečně jubilejní dvacátý „Úvod“ k Ročence chovu skotu má za cíl (stejně jako předchozích devatenáct) stručně upozornit čtenáře na hlavní události a výsledky, které se v hodnoceném období udály, a o nichž většinou Ročenka podrobněji pojednává.

Kromě zajímavého vnitropolitického vývoje v letech 2018 a 2019 stojí za zmínku další tři události přesahující národní hranice. Jedná se o problémy spojené s vysokými teplotami a suchem, o napínavé (ne)řešení brexitu a o snahu k odstranění dvojí kvality potravin.

V letech 2014 až 2018 se živočišná produkce v běžných cenách zvýšila o 2,6 mld. Kč a 5,8 %, zatímco rostlinná produkce se snížila o 10,9 mld. Kč a 16,8 %. Ve stejném období se mírně snížil průměrný stav dojnic (o 10 tis. a 2,7 %) stejně jako mezitím v roce 2018 (o 4 tis. a 1,1 %). Bez zřetele na vývoj počasí, kolísání nákupních cen mléka, mezinárodní obchod a další faktory vzrostla v tomto pětiletém období průměrná dojivost o 820 litrů a 10 % mléka na krávu a každoročně se mírně zvyšoval prodej mléka ke zpracování. Vysokou variabilitu vykazovaly nákupní ceny mléka (6,70 až 9,37 Kč za litr).

Podle českých sdělovacích prostředků přišla od 1. července 2019 česká mlékárna Madeta o 200 tisíc litrů mléka denně. Mlékařské a hospodářské družstvo JIH se totiž rozhodlo, že tento objem mléka bude dodávat do Německa. Důvodem je vyšší cena, kterou budou němečtí odběratelé mléka českým dodavatelům platit. Tímto opatřením se zvýší roční podíl exportu českého syrového mléka z aktuálních kolem 20 na zhruba 23 %.

V roce 2018 byly u souboru 114 podniků s chovem dojených krav zjištěny průměrné náklady na chov jedné krávy 76 475 Kč a 9,02 Kč na litr mléka. Odpočet vedlejších výrobků roční náklady snížil o 5 % na 72 614 Kč na krávu a rok, 199 Kč na KD a 8,56 Kč na litr mléka. Nejvyššími nákladovými položkami chovu dojených krav byly krmiva (41,8 %), pracovní náklady (13,7 %), odpisy krav (9,3 %) a režie (12,6 %). Tyto čtyři nákladové položky představují 77 % celkových nákladů výroby mléka.

Orientační hodnocení výkrmu býků zahrnuje data získaná v 17 podnicích za rok 2018. Roční náklady dosáhly přibližně 25 400 Kč na kus a 70 Kč na krmený den. Po odečtení ceny statkových hnojiv (2 542 Kč/kus), přepočtu na délku výkrmu (426 dnů) a zohlednění ceny zástavu (206 kg x 64,8 Kč/kg) vycházejí celkové náklady výkrmu býků do jatečné hmotnosti zhruba 40 tis. Kč. Při tržbách za prodej jatečného býka 35 200 Kč vychází u hodnocených podniků průměrná ztráta 5 000 Kč. Započítání dotací snížilo ztrátu na 1 500 Kč na jatečného býka, což odpovídá míře rentability -4 %. Součet nákladů na zástav, krmiva, mzdy a režie dosáhl 80 % celkových nákladů na výkrm býků. Poněvadž největší položkou nákladů (55 %) byly náklady na krmiva, lze hlavní možnosti úspor hledat právě u této položky. Jedná se především o zvýšení kvality a produkčního efektu objemných krmiv a o ekonomické vynakládání jadrných krmiv.

O dalším vývoji chovu dojených krav a dalších kategorií skotu bude v nastávajícím období do značné míry rozhodovat vývoj počasí, mezinárodní situace, opatření přijatá evropskými a národními státy k překonání nepříznivých dopadů na chovatele a k zaměření zemědělské politiky unie. Ke zlepšení stávající neuspokojivé situace v chovu skotu i v dalších odvětvích živočišné výroby (především prasat) v ČR by měla pokračovat snaha pracovníků MZe, profesních organizací a dalších institucí o účinnější unijní a národní dotace, prosazování oprávněných zájmů českých chovatelů v Bruselu, vyjasnění vztahů s obchodními řetězci a podporu veřejnosti.

Autoři považují za svoji povinnost poděkovat za podporu a spolupráci při zpracování „Ročenek“ pracovníkům zainteresovaným institucím.

2. Základní ukazatele agrárního sektoru a chovu skotu v ČR

V letech 2014 až 2018 došlo k nárůstu hrubého domácího produktu (HDP) v běžných cenách o 1 016 mld. Kč a 23,6 % (tab. 1), ve stejném období však nebyl zaznamenán jednoznačný trend vývoje produkce zemědělského odvětví v běžných ani ve stálých cenách. Obdobný nerovnoměrný vývoj byl zaznamenán i u rostlinné produkce, zatímco živočišná produkce se v letech 2014 až 2018 zvýšila o 2,6 mld. Kč a 5,8 %. Produkce skotu a prasat se v tomto období změnila minimálně, produkce mléka vykázala zvýšení o 0 1,7 mld. Kč a 8,1 %.

Tab. 1 Základní ukazatele agrárního sektoru ČR

Ukazatel	Jedn.	2014	2015	2016	2017	2018
HDP v běžných cenách ¹⁾	mld. Kč	4 313,8	4 595,8	4 768,0	5 047,3	5 329,7
PZO ²⁾ v běžných cenách		136,6	127,0	129,3	133,0	135,1
PZO ²⁾ ve stálých cenách ³⁾		113,1	105,6	112,8	108,0	106,7
Z toho rostlinná produkce ³⁾		64,8	56,3	62,9	56,7	53,9
Živočišná produkce ³⁾		44,8	45,6	46,2	46,1	47,4
Skot ³⁾		5,8	6,0	5,9	5,7	6,0
Prasata ³⁾		9,9	9,7	10,2	9,6	9,9
Mléko ³⁾		21,1	21,8	22,1	22,2	22,8
Ø měs. mzda zaměstnanců ⁴⁾	Kč	20 835	21 191	23 609	23 322	26 910

Pramen: ČSÚ.

¹⁾ *M000101a HDP výrobní metodou (běžné ceny), stav k 2. červenci 2019 (zahrnuje korekce HDP v min. letech)*

²⁾ *termín „produkce zemědělského odvětví“ používaný v mezinárodním měřítku nahrazuje dosud uváděnou „hrubou zemědělskou produkci“*

³⁾ *ve stálých cenách roku 2000*

⁴⁾ *v resortu zemědělství; údaje pocházejí z výkazu CZ-NACE za ČR úhrnem (fyzické osoby)*

Průměrná měsíční mzda v resortu zemědělství se zvýšila z 20 835 Kč v roce 2014 na 26 910 Kč v roce 2018 (tab. 1). Přesto stále patří k nejnižším v národním hospodářství.

Chov skotu se vyznačuje úzkou vazbou na zemědělskou půdu. Jedná se především o výrobu a spotřebu objemných a jadrných krmiv, udržování úrodnosti půdy statkovými hnojivy, výrobu objemných krmiv a spotřebu píce z TTP aj. V souladu s úkoly a cíli národní a společné zemědělské politiky se zvyšuje význam skotu pro ekologické udržování TTP v přirozeném a kulturním stavu, zejména v regionech se ztíženými podmínkami (LFA oblasti) a při rozvoji venkova (udržování zaměstnanosti, sociální působení aj.). Bez chovu skotu je zajišťování neprodukčních funkcí zemědělství těžko představitelné.

Podle údajů Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního výměra zemědělské a orné půdy v posledních letech klesá. Výměra TTP (luk a pastvin) se v letech 2013 až 2017 (tab. 2) pohybovala mezi 997 až 1 011 tis. ha (podíl z výměry zemědělské půdy 24,0 %), přičemž ve stejném období dále poklesla výměra orné a zemědělské půdy. Ze srovnání v tab. 2 uvedené výměry půdy s údaji vykazovanými ČSÚ v rámci soupisu ploch osevů vyplývá, že ne veškerá vykazovaná plocha půdy se využívá k produkci. Výměra orné půdy a TTP udávaná ČSÚ je nižší. Tento rozdíl může ovlivňovat ukazatele

přepočítávané na hektar zemědělské půdy (např. zatížení jednotlivými druhy kategoriemi zvířat, zemědělskou produkcí, průměrnou výši dotací aj.). Dvojí výměru zemědělské půdy uvádí i „Zelená zpráva“ MZe ČR.

Tab. 2 Výměra zemědělské půdy a stavy skotu

Ukazatel	Jedn.	2014	2015	2016	2017	2018
Zemědělská půda	tis. ha	4 216	4 212	4 208	4 205	4 204
Zem. půda na obyv.	ha	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40
Orná půda	tis. ha	2 979	2 972	2 966	2 959	2 951
Zornění	%	70,7	70,6	70,5	70,4	70,2
TTP celkem	tis. ha	997	1 000	1 001	1 007	1 011
Zatravnění	%	23,6	23,7	23,8	23,9	24,0
Skot celkem	tis.	1 374	1 408	1 415	1 416	1 417
Krávy celkem	tis.	564	580	584	587	590
Na 100 ha	skot	kusy	32,6	33,4	33,6	33,7
zem. půdy	krávy	kusy	13,4	13,8	13,9	14,0

Pramen: Český úřad zeměměřický a katastrální, ČSÚ

V souladu se zásadami společné zemědělské politiky a ochrany životního prostředí by se měl podíl TTP v ČR postupně zvyšovat hlavně v regionech se ztíženými podmínkami pro hospodaření, v pásmech ochrany vod a speciálních přírodních biotopů. Zatravnění je podporováno především z důvodu ochrany přírody a životního prostředí a zlepšení vodního režimu v půdě.

Tab. 3 Početní stavy hospodářských zvířat k 1. dubnu (tis. kusů)

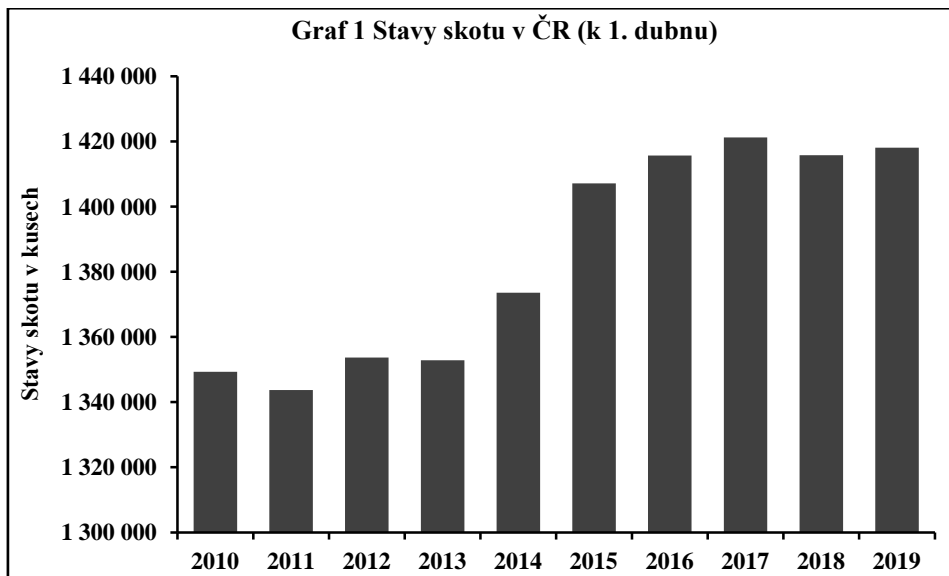
Ukazatel	2016	2017	2018	2019	Rozdíl ¹⁾
Skot celkem	1 415	1 421	1 416	1 417	+1
Z toho telata do 6 měs. věku	280	239	233	241	+8
Mladý skot 6 – 12 měs.	145	184	183	187	+4
Býci nad 1 rok	125	133	127	125	-2
Jalovice 1 – 2 roky	208	207	209	201	-8
Jalovice nad 2 roky	73	72	77	73	-4
Krávy celkem	584	586	587	590	+3
Z toho dojené krávy	373	370	365	364	-1
Krávy BTPM	211	216	222	226	+4
Prasata celkem	1 610	1 491	1 557	1 544	-13
Ovce a berani celkem	218	217	219	213	-6
Kozy a kozli celkem	27	28	30	29	-1
Drůbež celkem	21 314	21 494	23 573	22 979	-594

Pramen: ČSÚ

¹⁾ rozdíl mezi roky 2019 a 2018

Obtížné je však dosažení ekologického a ekonomického využívání TTP stávajícími stavy skotu a dalších přežvýkavců. Z údajů v tab. 2 je zřejmé, že v uplynulém období se mírně zvýšily stavy skotu a krav na 100 ha zemědělské půdy.

Podrobnější údaje o vývoji stavů skotu jsou uvedeny v tab. 3. Vyplývá z nich, že dlouhodobý trend snižování stavů skotu se v posledních letech zmínil a v několika případech obrátil.

Tab. 4 Počet dobytčích jednotek (DJ) na 100 ha zem. půdy¹⁾

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018
Počet DJ na 100 ha ZP	46,6	47,5	47,8	47,0	47,6
Podíl na celkovém počtu dobytčích jednotek (%)					
Skot	70,3	71,0	71,1	72,1	71,1
Prasata	20,4	19,4	19,9	18,6	19,1
Ovce a kozy	2,1	2,1	2,0	2,0	2,0
Drůbež	5,2	5,4	5,1	5,2	5,6

Pramen: ČSÚ

¹⁾ stav k 1. 4.

Vývoj stavů hlavních druhů hospodářských zvířat charakterizují i poměrně stabilní počty dobytčích jednotek na 100 ha zemědělské půdy za období 2014 až 2018 (tab. 4).

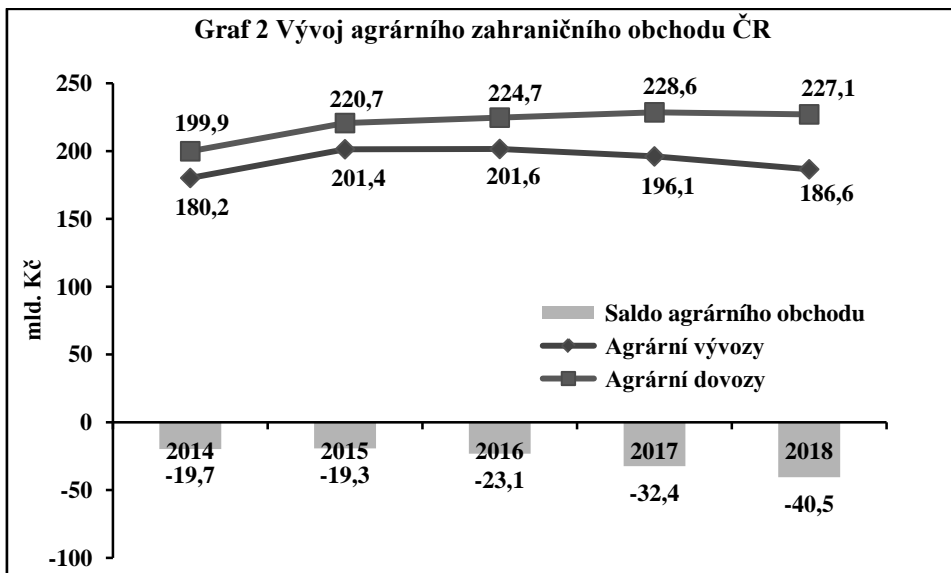
Tab. 5 uvádí přehled o objemu vývozu a dovozu agrárních produktů a jejich podílu na zahraničním obchodu ČR. Objem vývozu se zvyšoval v letech 2014 až 2016. Za období 2016 až 2018 objem vývozu poklesl. V období let 2014 až 2017 docházelo k růstu objemu dovozu agrárních produktů do ČR. V roce 2018 se tento nárůst zastavil a došlo k mírnému poklesu objemu dovozu. Podíl dovozu a vývozu na celkovém objemu vývozu a dovozu je nízký. Vzhledem k dostatečnému výrobnímu potenciálu, k příznivým přírodním a výrobním podmínkám a k uspokojivé kvalitě většiny hlavních agrárních výrobků v ČR je nutno dlouhodobě vysoce záporné saldo agrárního obchodu hodnotit negativně. V roce 2018 byl vykázan nejhorší výsledek zahraničního obchodu za období 2014 až 2018. Záporné saldo agrárního obchodu dosáhlo -40,5 mld. Kč.

Tab. 5 Vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR

Ukazatel	Jedn.	2014	2015	2016	2017	2018 ¹⁾
Agrární vývozy	mld. Kč	180,2	201,4	201,6	196,1	186,6
– podíl na celkových vývozech	%	5,0	5,2	5,1	4,6	4,2
Agrární dovozy	mld. Kč	199,9	220,7	224,7	228,6	227,1
– podíl na celkových dovozech	%	6,2	6,3	6,4	6,0	5,7
Saldo agrárního obchodu	mld. Kč	-19,7	-19,3	-23,1	-32,4	-40,5

Pramen: ČSÚ – statistika zahraničního obchodu

¹⁾ předběžné údaje

3. Produkce mléka

Výroba a spotřeba mléka

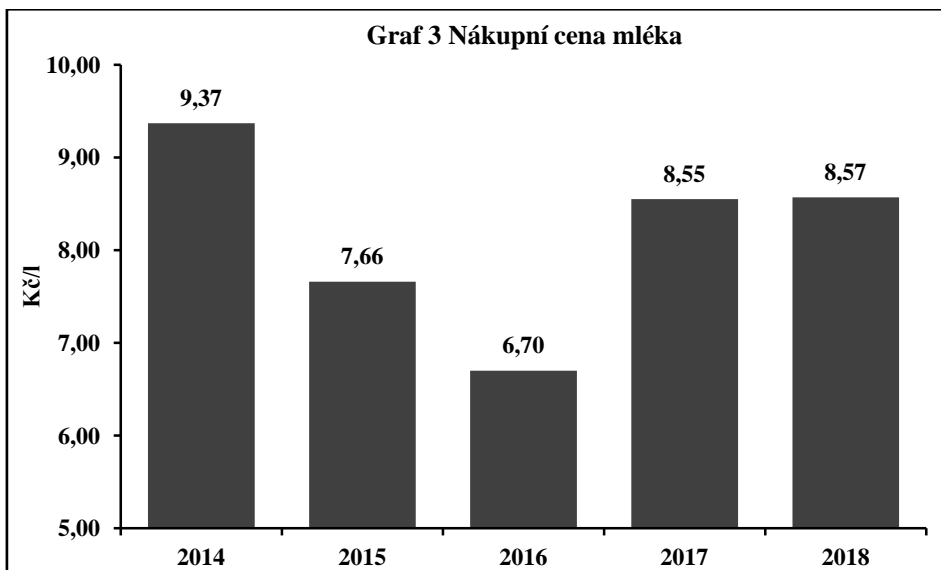
Z ukazatelů v tab. 6 je zřejmé, že v letech 2014 až 2018 se průměrný stav dojených krav mírně snížil stejně jako meziročně v roce 2018. Bez zřetele na vývoj počasí, kolísání nákupních cen mléka, mezinárodní obchod a řadu dalších faktorů se v tomto pětiletém období (2014 až 2018) zvýšila průměrná dojivost o 821 litrů a 10,7 % mléka na krávu. V souvislosti s vývojem dojivosti se každoročně mírně zvyšoval objem mléka prodaného ke zpracování. Vysokou variabilitou se vyznačovaly nákupní ceny mléka (graf 3).

Tab. 6 Ukazatele výroby mléka

Ukazatel	Jednotka	2014	2015	2016	2017	2018
Dojnice (Ø stav)	tis.	371	368	370	365	361
Ø denní dojivost	l/krávu	21,11	21,92	22,03	22,53	23,36
Ø roční dojivost	l/krávu	7 705	8 001	8 061	8 223	8 526
Produkce mléka	mil. l	2 856	2 946	2 984	2 998	3 078
Tržní produkce mléka	mil. l	2 753	2 844	2 885	2 898	2 978
Tržnost	%	96,4	96,5	96,7	96,7	96,8
Tučnost mléka	%	3,87	3,84	3,91	3,89	3,86
Nákupní cena mléka	Kč/l	9,37	7,66	6,70	8,55	8,57

Pramen: ČSÚ – chov skotu

MZe – rezortní statistika

V porovnání s rokem 2014 došlo v roce 2018 k nárůstu celkové nabídky mléka, dovozu mléka a mléčných výrobků, vývozu mléčných výrobků a domácí spotřeby mléka (tab. 7).

Z jednoduché bilance produkce a využití mléka (tab. 7) vyplývá, že v roce 2018 se meziročně mírně zvýšila celková nabídka mléka, snížila se domácí spotřeba, došlo k poklesu dovozu mléka a mléčných výrobků a zvýšil se vývoz mléčných výrobků. Stupeň soběstačnosti se meziročně zvýšil na 138 %.

Tab. 7 Bilance produkce a využití mléka (mil. litrů)

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018 ¹⁾
Počáteční zásoba mléka	63	100	91	74	84
Výroba mléka	2 856	2 946	2 984	2 998	3 078
Nákup mléka (mlékárnami v ČR)	2 351	2 435	2 459	2 478	2 525
Dovoz mléka a mléčných výrobků	935	953	1 033	1 001	996
Celková nabídka	3 349	3 488	3 583	3 553	3 605
Domácí spotřeba	2 179	2 238	2 266	2 257	2 234
Vývoz mléčných výrobků	1 070	1 159	1 208	1 212	1 297
Konečná zásoba výrobků	100	91	74	84	74
Podíl dovozu na spotřebě (%)	42,9	42,6	45,6	44,3	44,6
Podíl vývozu z nákupu mléka (%)	45,5	47,6	49,1	48,9	51,4
Stupeň soběstačnosti (%) z výroby	131,1	131,6	131,7	132,9	137,8

Pramen: ČSÚ; MZe

¹⁾ *předběžné zaokrouhlené údaje*

Údaje o zahraničním obchodu s mlékem a mléčnými výrobky v letech 2016 až 2018 jsou uvedeny v tab. 8 až 10. Bilance zahraničního obchodu s mléčnými výrobky ve finančním vyjádření vykazuje dlouhodobě pozitivní saldo. V roce 2018 se ve srovnání s předchozím rokem zvýšila na +4 364 mil. Kč, a to při zvýšení vývozu a snížení dovozů (tab. 10).

Tab. 8 Zahraniční obchod s mlékem a mléčnými produkty (tis. tun)

Výrobek	Vývozy			Dovozy		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Mléko a smetana ¹⁾	822,1	845,0	900,5	95,0	57,5	42,4
Mléko a smetana ²⁾	37,5	36,8	34,4	11,0	7,9	7,4
Jogurty, kefíry aj.	64,9	60,8	61,8	36,4	37,0	41,7
Syrovátka	56,6	47,4	52,1	35,3	37,8	44,0
Máslo	4,4	3,1	2,8	22,4	20,3	23,2
Sýry, tvarohy	51,9	54,4	56,4	97,1	95,7	96,1

Pramen: ČSÚ – celní statistika (2018 – předběžná data)

¹⁾ *nezahuštěná včetně syrového mléka pro zpracování*

²⁾ *zahuštěná*

Tab. 9 Saldo a ceny dovážených a vyvážенých mléčných výrobků

Výrobek	Saldo (tis. tun)		Dovoz (Kč/kg)		Vývoz (Kč/kg)	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Mléko a smetana ¹⁾	787,6	858,1	21,04	20,77	10,01	9,79
Mléko aj. ²⁾	28,9	27,0	44,88	39,06	58,41	53,63
Jogurty, keфіry aj.	23,8	20,1	30,11	30,63	26,20	25,60
Syrovátka	9,6	8,1	10,17	6,75	21,33	18,23
Máslo	-17,2	-20,4	129,84	125,37	125,57	114,43
Sýry, tvarohy	-41,3	-39,7	89,93	88,95	89,26	89,59

Pramen: ČSÚ – celní statistika (2018 - předběžná data)

¹⁾ nezahuštěné, včetně syrového mléka pro zpracování

²⁾ mléko, zahuštěná smetana, sušené a kondenzované mléko

Tab. 10 Bilance zahraničního obchodu s mléčnými výrobky (mil. Kč)¹⁾

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018
Vývoz	19 592	17 275	15 893	18 479	18 564
Dovoz	13 754	12 704	12 959	14 314	14 200
Saldo	+5 838	+4 571	+2 934	+4 165	+4 364

Pramen: ČSÚ – celní statistika ¹⁾ Předběžné údaje

Významným faktorem ovlivňujícím výrobu, odbytu a nákupní ceny je „domácí“ spotřeba mléka a mléčných výrobků (tab. 11). V letech 2014 až 2018 se v přepočtu na obyvatele zvýšila spotřeba mléka a mléčných výrobků celkem (v hodnotě mléka), v roce 2018 se hodnota tohoto ukazatele meziročně nepatrně snížila.

Tab. 11 Spotřeba mléka a mléčných výrobků (kg/rok)

Druh/kg/rok	2014	2015	2016	2017	2018 ¹⁾
Mléko a mléčné výrobky ²⁾	236,5	242,3	247,5	246,5	245,8
- z toho kravské mléko	236,4	242,2	247,4	246,4	245,7
- z toho kozí mléko	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Konzumní mléko kravské	60,1	60,5	60,3	61,3	59,7
Máslo	5,1	5,5	5,4	5,0	5,1
Sýry celkem	12,8	13,1	13,3	13,2	13,4
- z toho tavené	2,1	2,0	2,0	1,9	1,8
- z toho přírodní	10,7	11,1	11,3	11,3	11,6
Tvarohy	3,8	3,8	4,4	4,7	4,5
Ostatní mléčné výrobky	31,3	32,8	33,8	34,4	34,9
Mléčné konzervy	2,1	1,8	2,0	1,7	1,5

Pramen: ČSÚ – Spotřeba potravin

¹⁾ předběžné údaje

²⁾ v hodnotě mléka celkem (bez másla)

Jakost syrového kravského mléka

Systém kontroly kvality mléka zahrnuje hygienický dozor nad chovem dojníc a způsobem získávání mléka (SVS ČR), prověřování kvality dodávek mléka na sběrných místech (podle ujednání uvedeném v kupních smlouvách) a odběr a analýzy vzorků

mléka (zpracovatel nebo pověřené laboratoře). Analytickou činnost v oblasti kontroly hygieny a jakosti nakupovaného mléka vykonávají akreditované laboratoře, z nichž největší podíl připadá na laboratoř ČMSCH, a. s. Zbývající vzorky jsou analyzovány v Centrální laboratoři Madeta Agro, a. s., se sídlem v Českých Budějovicích a ve dvou zahraničních laboratořích (v Sasku a Bavorsku).

Pro výkon veterinárního dozoru nad výrobou a zpracováním mléka využívá SVS ČR výsledky analýz parametrů stanovených hygienickými předpisy EU. Jedná se o obsah mikroorganismů při 30 °C, počet somatických buněk a obsah reziduí inhibičních látek. Tyto jakostní parametry jsou laboratořemi předávány do Informačního centra SVS.

Laboratorní analýzy - kontrola správnosti výsledků

Systém kontroly výsledků analýz vzorků mléka vychází z vazby rutinních laboratoří na laboratoře referenční. Jejich hlavním úkolem je pravidelná kalibrace a kontrola přesnosti (mezilaboratorními testy) kalibrace přístrojů k analýzám vzorků. V ČR jsou v provozu následující národní referenční laboratoře pro syrové mléko:

- Pro základní chemické složení syrového mléka (ve VÚM Praha)
- Pro somatické buňky (ve SVÚ Praha)
- Pro stanovení RIL (ve SVÚ Praha)
- Pro mikrobiologické kvalitativní ukazatele mléka (ve VÚM Praha)

Tab. 12 Průměrné ukazatele jakosti syrového kravského mléka¹⁾

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018
CPM (tis./ml)	47,0	47,7	36,9	34,4	28,2
PSB (tis./ml)	234,0	240,0	223,0	230,9	226,0
RIL (% +)	0,08	0,10	0,14	0,06	0,05
Bod mrznutí -(m°C)	525,1	526,3	526,0	526,8	527,3
Bílkoviny (%)	3,44	3,39	3,44	3,47	3,47
Kasein (%)	2,69	2,64	2,68	2,75	2,77
Tuk (%)	4,00	3,99	4,05	4,03	3,97
TPS (%)	8,91	8,96	8,96	9,00	9,00
Močovina (mg/100ml)	26,42	25,00	25,71	22,90	23,20
VMK ²⁾ (mmol/100 g tuku)	0,93	0,84	0,82	0,89	0,97
Koliformní bakterie (v ml)	224	203	182	198	171
Termorezist. mikroorg. (tis./ml)	0,22	0,20	0,14	0,11	0,15
Psychotropní mikroorg. (tis./ml)	11,12	7,91	8,04	9,93	7,23
Sporotvorné m. o. (% +)	48,34	35,40	55,00	x	54,8

Pramen: ČMSCH, a.s.

¹⁾ LRM Českomoravské společnosti chovatelů, a. s. (bez CL Madeta Agro a dodávek do zahraničí)

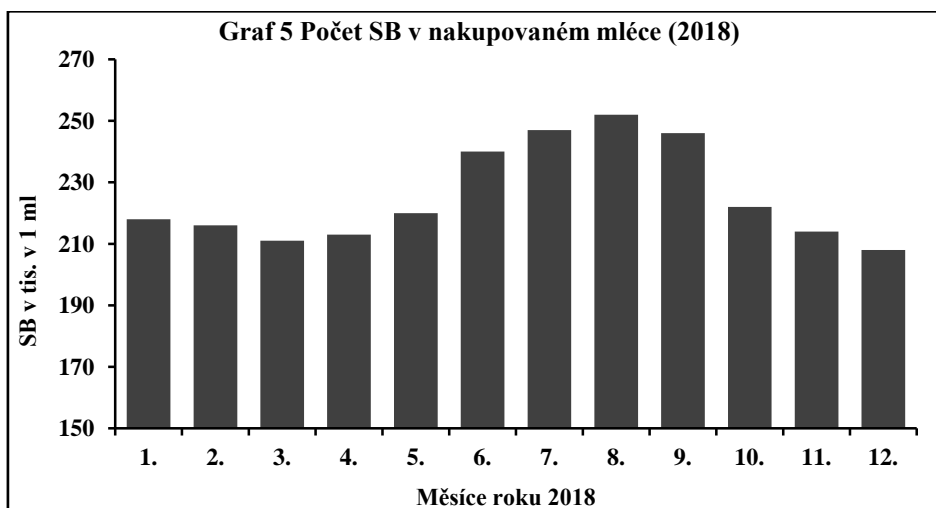
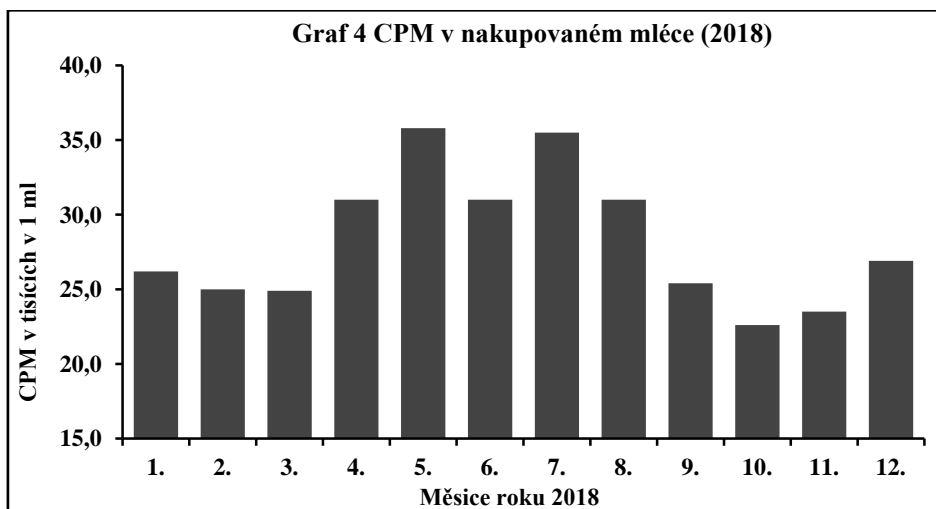
²⁾ vyšší mastné kyseliny

Do zkvalitňování systému kontroly jakosti nakupovaného mléka přispívají pracovníci laboratoří školením a zkouškami pracovníků odebírajících vzorky mléka, kontrolou vzorkovacích automatů na svozových cisternách a odborným poradenstvím v oblasti prvovýroby mléka, managementu chovu dojnic a využívání výsledků rozborů mléka.

Z výsledků za uplynulých deset let vyplývá, že jakost syrového mléka je poměrně stabilní a odpovídá stanoveným požadavkům. Za pozitivní je nutno považovat trend zařazení doplňkových mikrobiologických parametrů mezi ukazatele k hodnocení jakosti mléka (tab. 12).

Analyzátoy FTIR (Fourier Transform Infra Red) umožňují rutinní stanovování obsahu tuku, bílkovin, laktózy, močoviny a dalších složek mléka. Výsledky jsou využitelné k hodnocení jakosti mléka, úrovně výživy a zdravotního stavu dojníc.

Výsledky kvalitativních ukazatelů mléka využívaných při zpeněžování uvádí tab. 12 a grafy 4 a 5.

System detekce reziduí inhibičních látek (RIL) je založen na pravidelném hodnocení všech cisternových vzorků při příjmu v mlékárnách. V případě pozitivního zjištění jsou analyzovány jednotlivé vzorky příslušné svozové linky za účelem zjištění, kterým dodavatelem bylo mléko znehodnoceno. V laboratořích ČMSCH, a. s., se mimo tento základní systém provádějí rozbor RIL bazénových vzorků odebraných pro stanovení mikrobiologické kvality nakupovaného mléka z jednotlivých svozových míst. Výsledky potvrzují pokles na RIL pozitivních vzorků.

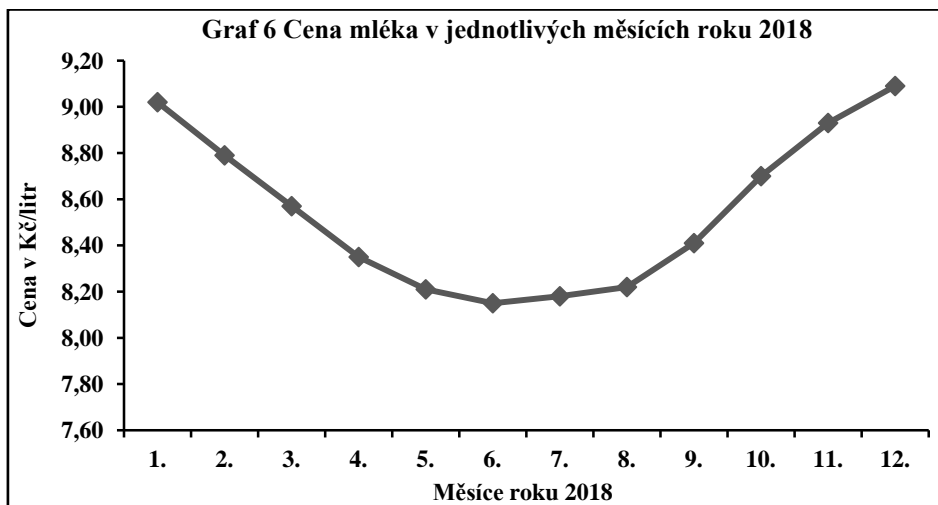
Průmyslové a spotřebitelské ceny vybraných mléčných výrobků

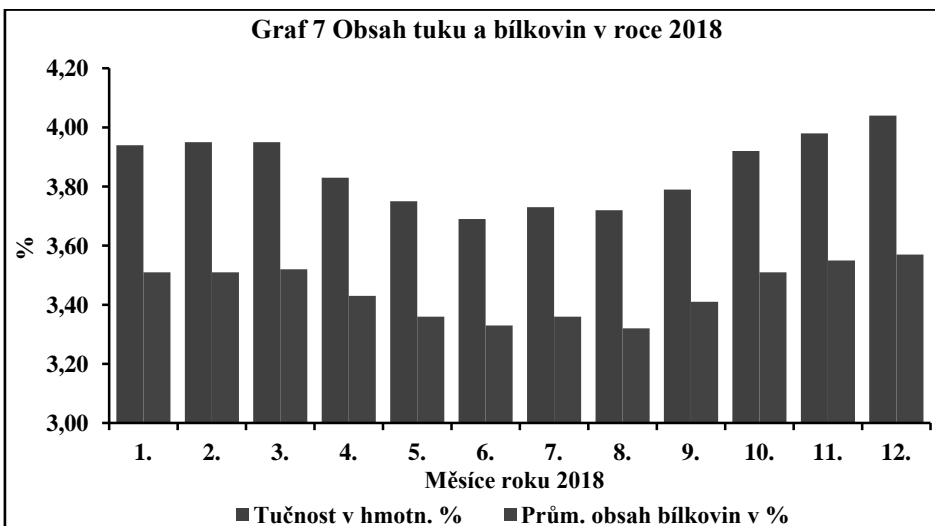
Tab. 14 uvádí průmyslové a spotřebitelské ceny vybraných mléčných výrobků. U všech sledovaných výrobků došlo meziročně v roce 2018 ke zvýšení cen.

Tab. 13 Nákup mléka v roce 2018

Měsíce	Průměrná cena Kč/l	Minimální cena Kč/l	Maximální cena Kč/l	Množství v tis. litrech	Hodnota nákupu v tis. Kč
1.	9,02	8,20	9,96	214 599	1 936 741
2.	8,79	8,20	9,60	196 600	1 728 146
3.	8,57	8,20	9,40	218 240	1 869 842
4.	8,35	7,99	9,12	216 443	1 807 278
5.	8,21	8,01	8,84	225 408	1 850 479
6.	8,15	7,89	8,62	213 812	1 741 641
7.	8,18	8,00	8,63	220 166	1 800 906
8.	8,22	8,04	8,58	210 011	1 725 903
9.	8,41	8,10	8,83	202 164	1 700 226
10.	8,70	8,41	9,22	204 207	1 777 285
11.	8,93	8,60	10,47	196 374	1 754 305
12.	9,09	8,70	9,68	207 232	1 883 353

Pramen: MZe – rezortní statistika

Tab. 14 Ceny mléka a vybraných mléčných výrobků

Ukazatel	Cena	Jednotka	2017	2018
Mléko polotučné	průmyslová	litr	11,48	11,82
Mléko polotučné pasterované	spotřebitelská	litr	19,59	19,83
Máslo	průmyslová	kg	136,33	147,52
Máslo čerstvé	spotřebitelská	kg	197,32	205,58
Eidamská cihla	průmyslová	kg	87,48	76,17
Eidamská cihla	spotřebitelská	kg	142,53	142,78

Zdroj: ČSU

Nákup a ceny mléka podle výkazu SFTR 6 – 12 a z údajů MZe

Podle výkazu MZe 6-12 se v roce 2018 meziročně zvýšilo množství nakoupeného mléka. Významný byl nárůst nákupních cen za litr syrového kravského mléka z 6,70 Kč v roce 2016 na 8,57 Kč v roce 2018. Vývoj nejdůležitějších ukazatelů souvisejících s nákupem mléka v jednotlivých měsících roku 2018 uvádí tab. 13 a 15.

Tab. 15 Ukazatele mlékárny nakoupeného mléka

Ukazatel	Jednotka	2016	2017	2018
Nákup syrového mléka	mil. litrů	2 458,6	2 478,1	2 525,3
Obsah tuku	%	3,91	3,89	3,86
Obsah bílkovin	%	3,43	3,46	3,44
CZV za mléko celkem	Kč/litr	6,70	8,55	8,57

Pramen: MZe

Mlékárenská výroba

Objem výroby hlavních mléčných výrobků v letech 2017 a 2018 uvádí tab. 16.

Tab. 16 Produkce mlékárenských výrobků

Ukazatel	Jedn.	2017	2018
Konzumní mléka celkem	mil. litrů	632,6	617,7
- čerstvé pasterované		123,9	130,4
- trvanlivé		505,6	483,1
- školní		3,1	4,2
Konzumní smetany celkem		58,5	56,4
Jogurty	tis. litrů	135,9	129,7
Kysané výrobky ostatní celkem	tis. litrů	48,9	50,2
Máslo a mléčné tuky celkem	tis. tun	36,1	33,1
- z toho máslo ve spotřeb. balení		18,9	16,7
Tvarohy		38,9	38,0
Sýry celkem		109,5	111,8
- přírodní		94,4	96,9
- tavené		15,1	14,9
Smetanové krémy		12,5	12,2
Tvarohové dezerty		7,5	8,6
Mléčné dezerty (pudinky apod.)		12,7	11,8
Sušená mléka celkem bez KDV		33,9	33,4
z toho: sušené odtučněné mléko		20,0	20,3
sušené plnotučné mléko		13,9	13,1
Kondenzované mléko		13,0	8,8
Syrovátka sušená		30,9	33,4
Syrovátka zahuštěná		36,0	38,3

Pramen: MZe

Školní projekt Mléko do škol ve školním roce 2017/2018

Významným projektem, který přispívá ke zlepšení zdravotního stavu a vytvoření vhodných stravovacích návyků u nejmladší generace, je „Mléko do škol“. Je určen žákům základních, středních a dalších škol.

Přehled dodávek podporovaných mléčných výrobků uvádí tab. 17.

Tab. 17 Přehled dodávek podporovaných mléčných výrobků do škol

Ukazatel	Školní rok 2017/2018
Počet zapojených žadatelů - aktivních	11
Počet zapojených škol	3 862
Počet zapojených žáků	920 857
Konzumní mléko (ks)	24 244 256
Ostatní neochucené výrobky (ks)	5 195 287
Ochucené mléčné výrobky (ks)	787 345
Počet dodaných balení celkem (ks)	30 226 888

Pramen: SZIF

Výrobní a ekonomické ukazatele výroby mléka v ČR v roce 2018

Průměrné ukazatele výroby mléka vycházejí z údajů získaných ve 114 podnicích s chovem dojnic za rok 2018 a zpracovaných ve VÚŽV Uhřetěves, v. v. i. Při průměru 8 740 litrů kolísala dojivost na krávu mezi podniky od 5 347 do 12 297 litrů mléka. Dosažená průměrná dojivost je o 233 litry a 2,7 % vyšší než u srovnatelného souboru podniků za rok 2017 (8 507 litrů) a podle ČSÚ o 214 litrů a 2,2 % vyšší než v ČR v roce 2018 (8 526 litrů).

Tab. 18 Základní ukazatele výroby mléka u souboru podniků (n = 114, 2018)

Ukazatel	Jedn.	Průměr	Min.	Max.
Dojnic na podnik	n	539	120	1 795
Dojivost (mléka) na krávu	litry	8 740	5 348	12 297
Prodej mléka na krávu		8 483	4 904	12 044
Tučnost mléka	%	3,90	3,54	4,51
Obsah bílkovin v mléce		3,50	3,25	3,94
Počet somatických buněk	tis. ml.	210	88	562
Dojnic na ošetřovatele	n	50	20	143
Výroba mléka na ošetřovatele	tis. litrů	431	153	1 121
Březost jalovic	%	60,5	40,5	89,3
po 1. inseminaci		59,6	40,2	92,0
Březost krav	%	40,2	20,0	61,9
po 1. inseminaci		41,1	22,5	90,0
Počet laktací stáda	n	2,4	1,8	3,5
Inseminační index krav		2,2	1,5	3,3
Laktační den	dny	174	146	208
Věk při prvním otelení		778	680	965
Mezidobí		391	352	454
Servis perioda		112	79	150
Inseminační interval		71	45	101
Odchov telat na 100 krav		n	101	67
Úhyny telat do odstavu	%	5,61	0,43	31,42
Obměna stáda krav		35,12	19,67	56,14

Zpracovali: Syrůček, Kvapilík, Burdych (2019)

U většiny za rok 2018 zjišťovaných ukazatelů existuje poměrně velká shoda se srovnatelnými údaji za rok 2017. Týká se to obsahu bílkovin v mléce, zabřezávání jalovic a krav, věku při prvním otelení, odchovu telat, obměny stáda a dalších. Pozitivně je nutno hodnotit další nárůst produkce (o 233 litrů a 2,7 %) a prodeje mléka na krávu (o 221 litrů a 2,7 %). V roce 2018 se ve srovnání s rokem 2017 snížila o 0,04 % tučnost mléka, o 0,5 % poklesly úhyny telat do odstavu a o 1 % se snížila obměna stáda (vyřazování) krav. Ze zjištěné variability jednotlivých ukazatelů lze usuzovat na možnost jejich dalšího zlepšování. Týká se to především ekonomicky významných ukazatelů, např. dojivosti na krávu, obsahu hlavních složek mléka, výsledků plodnosti, obměny stáda (vyřazování krav) a dalších (tab. 18).

Cílem většiny států s chovem dojnic je kvalitní syrové mléko vyrobit, na kvalitní mléčné výrobky zpracovat a „doma“ spotřebovat, popř. výhodně prodat. Proto se v rámci poptávky a nabídky syrové mléko především v rámci států unie vyváží a dováží.

Tab. 19 Ekonomické ukazatele výroby mléka (n = 113 , 2018)

Ukazatel, položka nákladů	Náklady na			
	krávu (Kč)	krmný den (Kč)	litr dodaného mléka	
			Kč	%
Krmiva jadrná	15 392	42,17	1,81	20,1
Krmiva objemná	10 735	29,41	1,27	14,0
Ostatní krmiva a steliva	5 805	15,90	0,68	7,6
Krmiva a steliva celkem	31 932	87,49	3,76	41,8
Pracovní náklady (mzdy + odvody)	10 496	28,76	1,24	13,7
Odpisy krav	7 134	19,55	0,84	9,3
Odpisy majetku	3 421	9,37	0,40	4,5
Veterinární výkony + léky a desinfekce	3 270	8,96	0,39	4,3
Opravy a udržování	2 124	5,82	0,25	2,8
Energie	1 709	4,68	0,20	2,2
Plemenářské výkony a inseminace	1 453	3,98	0,17	1,9
Pojištění majetku a krav	418	1,14	0,05	0,6
Ostatní nákladové položky	4 915	13,47	0,58	6,4
Režijní náklady	9 602	26,31	1,13	12,6
Náklady celkem	76 474	209,52	9,01	100,0
Odpočet vedlejších výrobků ¹⁾	3 861	10,58	0,46	5,1
Náklady na prodané mléko²⁾	72 613	198,94	8,55	94,90
Tržby za mléko	73 351	200,96	8,65	x
Zisk (bez dotací)	738	2,02	0,10	x
Dojivost na krávu	8 740	23,94	x	x
Prodej mléka na krávu	8 483	23,24	x	x
Dotace ³⁾	7 024	19,24	0,83	x
Zisk (včetně dotace)	7 762	21,26	0,93	x

Zpracovali: Syruček, Kvapilík, Burdych (2019)

1) telata a statková hnojiva;

2) po odpočtu vedlejších výrobků;

3) do dotací se počítá podpora vázaná na produkci (dojnice), PVP (přezývkavci), dobré životní podmínky zvířat a národní dotace (program 19.A a 20.A)

Měsíční podíly exportu syrového mléka vypočítané z údajů SZIF (SZIF.CZ, 2018) o dodávkách, o pohybu mléka z ČR do zahraničí a o pohybu mléka ze zahraničí do ČR jsou vyhodnoceny za období leden 2015 až duben 2018 (40 měsíců). Za tuto periodu činily dodávky mléka 9 927 412 tun (100 %), exporty 1 975 759 tun mléka (19,9 %) a dovozy 7 782 tun mléka (0,08 %). Při kolísání měsíčních podílů exportovaného mléka mezi 17,8 až 23,2 % je patrný zvyšující se trend tohoto ukazatele. Podle českých sdělovacích prostředků ze začátku června tohoto roku přijde od 1. července 2019 česká mlékárna Madeta o dodávku 200 tisíc litrů mléka denně. Mlékařské a hospodářské

družstvo JIH se totiž rozhodlo, že bude tento objem mléka dodávat do Německa. Důvodem je vyšší cena, kterou budou němečtí odběratelé mléka jeho českým dodavatelům platit. Tímto opatřením se zvýší roční podíl exportu syrového mléka z aktuálních kolem 20 na zhruba 23 %.

Nejvyššími nákladovými položkami chovu dojených krav byly náklady na krmiva (41,8 %), pracovní náklady (13,7 %), odpisy krav (9,3 %) a režie (12,6 %). Tyto čtyři hlavní nákladové položky dosahují 77 % celkových nákladů výroby mléka, které byly za rok 2018 vykázány ve výši 9,01 Kč na litr prodaného mléka, 210 Kč na krmný den a 76 474 tis. Kč na dojnici. „Vedlejší“ výrobky (telata a statková hnojiva) snížily náklady na 8,55 Kč na litr mléka, 199 Kč na krmný den a 72 613 Kč na krávu a rok. Při průměrné nákupní ceně mléka 8,65 Kč za litr lze průměrný zisk za rok 2018 odhadnout na 0,10 Kč na litr prodaného mléka (rentabilita kolem 1 %). Ekonomickou situaci výroby mléka zlepšily u souboru podniků přijaté dotace. Při započítání dotací na produkci (dojnice), přechodných vnitrostátních podpor (přezvýkavci), plateb na dobré životní podmínky a národních dotací (program 19.A a 20.A) by se zisk zvýšil na 0,93 Kč na litr mléka a 7 762 Kč na krávu a rok (tab. 19).

4. Produkce jatečného skotu

V období let 2014 až 2018 došlo k nárůstu početních stavů skotu celkem. Zatímco počty dojníc se snížily o 8 tis. a 2,1 %, zvýšily se počty krav bez tržní produkce mléka o 31 tis. a 16,2 % (tab. 20). Ve stejném období stagnovala produkce jatečného skotu, přesto došlo ke zvýšení spotřeby hovězího a telecího masa celkem i na obyvatele. Při zvýšení vývozu i dovozu jatečného skotu a hovězího masa se soběstačnost v produkci hovězího masa snížila.

Tab. 20 Základní ukazatele produkce jatečného skotu a hovězího masa

Ukazatel		Jednotka	2014	2015	2016	2017	2018
Početní stav skotu celkem ¹⁾		tis. ks	1 374	1 408	1 416	1 421	1 416
Z toho – dojně krávy ¹⁾		tis. ks	373	376	373	370	365
– krávy bez TPM ¹⁾		tis. ks	191	204	211	218	222
– krávy celkem ¹⁾		tis. ks	564	580	584	588	587
Produkce jatečného skotu ²⁾	celkem	tis. t ž. hm.	170	175	173	166	174
	na krávu	kg ž. hm.	300	307	304	288	300
Spotřeba hovězího a telecího masa ³⁾	celkem	tis. t ž. hm.	120,9	124,3	132,0	138,0	143,1
	na osobu	kg/rok	8,0	8,2	8,6	8,5	8,7
Dovoz jateč. skotu a hov. masa		tis. t ž. hm.	44,3	53,7	67,7	77,0	78,7
Vývoz jateč. skotu a hov. masa		tis. t ž. hm.	92,9	105,4	110,4	105,9	109,4
Soběstačnost v produkci masa		%	141	141	131	120	122

Pramen: ČSÚ, ČSÚ – statistika zahraničního obchodu, ÚZEI, MZE

¹⁾ podle soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. daného roku

²⁾ produkce na krávu je počítána z výroby v ž. hm. na průměrný stav krav v daném roce

³⁾ spotřeba za rok 2018 – odhad ÚZEI

Zahraniční obchod s hovězím masem

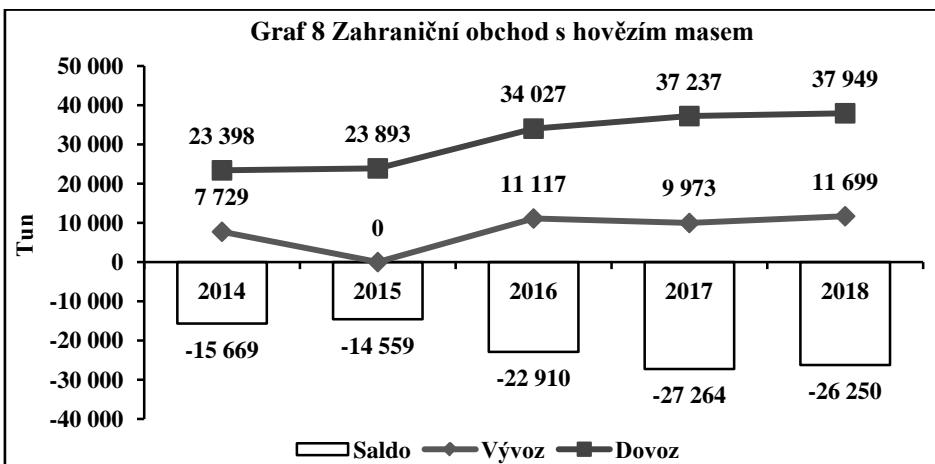
Výsledky zahraničního obchodu s čerstvým a zmrazeným hovězím masem (položky celního sazebníku 0201 a 0202) se nevyvíjejí příznivě (tab. 21). Při zvýšení dovozu i vývozu hovězího masa dosáhlo v roce 2018 negativní saldo zahraničního obchodu s touto komoditou 26 250 tun masa a 3 350 mil Kč.

Tab. 21 Zahraniční obchod s hovězím masem

Rok	Vývoz			Dovoz			Saldo		
	tun	mil. Kč	Kč/kg	tun	mil. Kč	Kč/kg	tun	mil. Kč	Kč/kg
2014	7 729	778	100,64	23 398	2 589	110,67	-15 669	-1 811	-10,03
2015	9 334	1 072	114,84	23 893	3 210	119,36	-14 559	-2 138	-4,52
2016	11 117	1 282	115,30	34 027	3 878	113,96	-22 910	-2 596	+1,34
2017	9 973	1 146	114,93	37 237	4 212	113,10	-27 264	-3 066	+1,83
2018	11 699	1 136	114,24	37 949	4 486	118,12	-26 250	-3 350	-3,88

Pramen: ČSÚ – statistika zahraničního obchodu

Pozn: Rok 2018 – předběžně

Dovoz a vývoz živých zvířat podle celní statistiky

Na rozdíl od zahraničního obchodu s hovězím masem je saldo zahraničního obchodu s živými zvířaty vysoce pozitivní (tab. 22 a 23). V roce 2018 bylo vyvezeno podle údajů celní statistiky 235 423 kusů a dovezeno pouze 4 633 kusů skotu.

Tab. 22 Dovoz živých zvířat podle celní statistiky

Rok	Kusů	Tun ž. hm.	Mil. Kč	Kč/kus
2014	2 309	1 333	62,6	27 121
2015	12 241	3 932	311,7	25 464
2016	15 474	4 734	337,2	22 294
2017	5 664	2 672	123,9	21 874
2018	4 633	2 127	104,1	22 471

Pramen: ČSÚ – statistika zahraničního obchodu

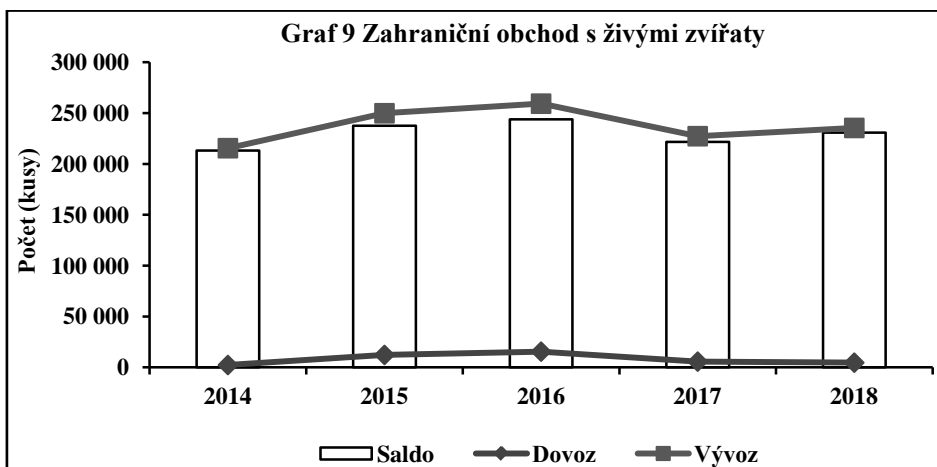
Pozn: Rok 2018 – předběžně

Zájem zahraničních chovatelů nejen o jatečný skot poukazuje na jeho dobrou jakost a na skutečnost, že čeští chovatelé svoji práci vykonávají dobře. Export živých zvířat je z hlediska chovatelů zřejmě ve většině případů ekonomicky výhodný, i když méně výhodný může být z celospolečenského hlediska. Jedná se o vývoz kvalitní „suroviny“, která se po zpracování v zahraničí do ČR často vrací s vyšší přidanou hodnotou a cenou.

Tab. 23 Vývoz živých zvířat podle celní statistiky

Rok	Počet ks	Tun ž. hm.	Mil. Kč	Kč/ks
2014	215 509	78 728	4 069	18 882
2015	249 859	88 086	5 003	20 023
2016	259 283	91 434	5 303	20 451
2017	227 298	80 582	4 796	21 101
2018	235 423	81 056	4 471	18 990

Pramen: ČSÚ – statistika zahraničního obchodu Pozn: Rok 2018 – předběžně

Porážky jatečného skotu

Mezi roky 2016 až 2018 se snížil počet porážek jatečných býků, krav i telat a zvýšil se počet porážek jalovic, meziročně se v roce 2018 zvýšil počet porážek býků, krav a jalovic a mírně poklesl počet porážek telat (tab. 24).

Tab. 24 Porážky jednotlivých kategorií skotu

Kategorie	2016		2017		2018	
	tis. kusů	%	tis. kusů	%	tis. kusů	%
Býci ¹⁾	99,1	42,8	91,7	42,1	94,9	41,8
Krávy	109,1	47,1	102,4	47,0	107,5	47,3
Jalovice	23,2	10,1	23,7	10,9	24,7	10,9
Celkem	231,4	100,0	217,8	100,0	227,1	100,0
Telata	7,9	3,4	7,2	3,3	6,6	2,9

Pramen: ČSÚ

¹⁾ pouze býci, počet porážek volů ve sledovaném období byl zanedbatelný

Ekonomické ukazatele produkce jatečného skotu

Za roky 2014 až 2018 (tab. 25) se neprojevil jednoznačný trend vývoje farmářských cen zemědělských výrobců jatečných býků, jalovic a krav. Při relativně malé variabilitě lze vývoj cen v tomto pětiletém období označit jako stagnaci. Naproti tomu většina cen průmyslových výrobců a spotřebitelských vykazuje zřetelnou tendenci růstu.

Průměrné nákupní ceny jatečného skotu (býků, jalovic, krav a telat) v živém a v obchodních třídách SEU a ROP za roky 2016 až 2018 uvádí tab. 26. Je z ní mimo jiné zřejmý výrazný vliv vyšších obchodních tříd (SEU) všech kategorií skotu na nákupní ceny jatečných zvířat.

Z tab. 27 jsou patrné rozdíly v realizačních cenách býků, jalovic a krav mezi kraji ČR. Pro porovnání jsou využity údaje ČSÚ o cenách v živém za rok 2018.

Tab. 25 CZV¹⁾ jatečného skotu (Kč/kg ž. hm.) a ceny hovězího masa (Kč/kg)

Kategorie		Jedn.	2014	2015	2016	2017	2018
CZV ¹⁾	býci tř. SEUR	Kč/kg ž. hm.	47,54	48,66	48,13	48,67	47,78
	jalovice tř. SEUR		37,75	38,67	37,39	38,34	38,34
	krávy tř. EUR		35,14	36,15	34,81	35,99	36,10
	skot celkem tř. SEUR		44,46	45,30	44,55	44,71	44,13
CPV ²⁾	hovězí přední s kostí	Kč/kg	75,62	76,35	77,46	80,06	78,59
	hovězí zadní bez kosti		149,60	145,12	144,80	150,66	150,18
SC ³⁾	hovězí přední s kostí		107,84	109,25	112,06	120,26	123,42
	hovězí zadní bez kosti		204,55	202,92	206,32	217,64	222,70

Pramen: ČSÚ a TIS^{CR}, SZIF¹⁾ CZV = ceny zemědělských výrobců²⁾ CPV = ceny průmyslových výrobců³⁾ SC = spotřebitelské ceny dle ČSÚ

Tab. 26 Průměrné nákupní ceny jatečného skotu (Kč/kg)

Kategorie	Jakost	2016	2017	2018
Býci	v živém	46,95	48,67	47,36
Mladí býci	SEU	84,93	86,66	86,47
	ROP	74,20	71,55	78,06
Jalovice	v živém	35,77	40,28	36,96
	SEU	71,04	72,11	70,85
	ROP	62,94	63,30	63,63
Krávy	v živém	29,58	31,69	31,12
	SEU	62,63	69,86	64,70
	ROP	53,77	55,36	56,03
Telata jatečná savá	v živém JUT	55,32 88,07	61,42 93,60	60,68 98,33

Pramen: ČSÚ

Tab. 27 Rozdíly v realizačních cenách jednotlivých kategorií skotu podle krajů¹⁾

Kraj	Býci jateční ²⁾	Jalovice ²⁾	Krávy ²⁾
Královéhradecký	48,99	36,90	30,66
Zlínský	48,23	36,21	31,05
Jihomoravský	47,90	37,16	31,71
Pardubický	47,82	33,57	30,98
Středočeský	47,17	36,98	30,15
Olomoucký	47,15	19,91	30,31
Vysočina	47,13	37,46	31,61
Plzeňský	46,86	33,99	31,26
Ústecký	46,81	33,78	20,70
Jihočeský	46,77	38,05	32,09
Liberecký	x	x	20,28
Moravskoslezský	x	x	27,88

Pramen: ČSÚ

¹⁾ průměrné ceny za rok 2018

²⁾ v živém

Odhad ekonomických ukazatelů výkrmu skotu

Tabulka 28 uvádí orientační kalkulaci nákladů, výnosů a rentability výkrmu skotu vycházející z dotazníkového šetření v 17 podnicích s výkrmem skotu v ČR za rok 2018. Celkové roční náklady v roce 2018 dosáhly přibližně 25 400 Kč na kus a 70 Kč na krmný den. Po odečtení ceny statkových hnojiv, přepočtu na celou délku výkrmu (426 dní) a započítání ceny zástavu (206 kg x 64,8 Kč/kg) vycházejí celkové náklady k výkrmu býků do jatečné hmotnosti zhruba na 40 tis. Kč. Při tržbách za prodej jatečného býka 35 200 Kč vychází u hodnocených podniků průměrná ztráta 5 000 Kč. Započítání dotací snížilo tuto ekonomickou ztrátu na 1 500 Kč na jatečného býka, což odpovídá míře rentability -4 %. Součet nákladů na zástav, krmiva, mzdy a režie dosáhl 80 % celkových nákladů na výkrm býků. Poněvadž největší položkou nákladů (55 %) byly náklady na krmiva, lze hlavní možnosti úspor hledat právě u této položky. Jedná se především o zvýšení kvality a produkčního efektu objemných krmiv a o ekonomické vynakládání jadrných krmiv.

Vzhledem k poměrně vysoké variabilitě ukazatelů zjišťovaných mezi podniky je zřejmé, že se v praxi dosahované ekonomické výsledky výkrmu býků mohou od výše uvedeného výpočtu lišit.

Tab. 28 Rentabilita výkrmu skotu v roce 2018 (n=17)

Položka	Na KD (Kč)	Na kus (Kč)	%
Krmiva	38,74	14 140	55,58
Pracovní náklady	7,36	2 686	10,56
Veterinární výkony	0,33	119	0,47
Odpisy majetku	3,06	1117	4,39
Energie a PHM	1,23	447	1,76
Režie	5,19	1 893	7,44
Ostatní	13,80	5 036	19,80
Náklady na rok	69,71	25 438	100,00
Náklady po odpočtu statkových hnojiv	62,73	22 897	90,01
Náklady na dobu výkrmu	73,22	26 724	x
Cena zástavu	36,55	13 339	x
Náklady výkrmu celkem	109,77	40 063	x
Tržby za prodej jatečného skotu	96,50	35 221	x
Zisk/ztráta bez dotací	-13,27	-4 842	x
Míra rentability (%)		-12,09	
Dotace	9,08	3 314	x
Zisk/ztráta včetně dotací	-4,19	-1 528	x
Míra rentability (%)		-3,81	

Nákupní ceny vykázané SZIF (TIS) uvádějí tab. 29 až 31.

Tab. 29 Ceny jatečného skotu v ČR (14. 1. až 20. 1. 2019)

Kategorie	Třída jakosti	Kusů		Ø hmotnost (kg)		Kč/kg jat. hmotn.
		n	%	v živém	v mase	
Mladí býci	E	13	1,5	883	487	90,39
	U	283	33,5	778	428	86,92
	R	358	42,3	677	373	84,48
	O	180	21,3	602	331	78,98
	P	12	1,4	434	239	70,46
	Celkem	846	100,0	695	383	84,38
Býci	E	1	0,5	1 112	613	90,07
	U	35	15,8	824	454	83,12
	R	111	50,2	735	405	81,84
	O	56	25,3	580	319	78,31
	P	18	8,2	438	241	67,33
	Celkem	221	100,0	687	378	80,64
Krávy	U	43	3,7	858	443	69,20
	R	243	20,7	721	372	65,52
	O	594	50,5	568	293	57,77
	P	296	25,1	467	241	47,47
	Celkem	1 176	100,0	585	302	58,29
Jalovice	R	71	29,8	560	297	68,65
	O	133	55,9	472	250	60,73
	P	34	14,3	310	164	50,46
	Celkem	238	100,0	482	255	63,07

Pramen: SZIF (TIS)

Tab. 30 Nákupní ceny jatečného skotu (Kč/kg živé hmotnosti)

Kategorie skotu	Prosinec			Leden až prosinec		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Skot celkem	38,19	39,13	37,43	38,20	38,74	38,27
Skot celkem tř. SEUR	44,72	45,09	42,72	44,55	45,26	44,13
Býci tř. SEUR	48,65	48,20	46,49	48,13	48,67	47,78
Jalovice tř. SEUR	37,33	38,74	37,24	37,39	38,34	38,34
Krávy tř. EUR	33,92	36,61	34,34	34,81	35,99	36,10

Pramen: SZIF (TIS)

Tab. 31 Reprezentativní ceny jatečného skotu (za jatečnou hmotnost)¹⁾

Země	Kč za kg jatečné hmotnosti	
	mladí býci R3	býci nad 2 roky R3
Itálie	418,4	x
Rakousko	390,8	341,0
Německo	387,5	350,9
Francie	376,0	x
Slovensko	347,0	341,1
ČR	333,3	331,2
Polsko	333,0	329,1
EU celkem	374,7	324,4

Pramen: SZIF; vlastní výpočet

¹⁾ *průměr cen za období 14. 1. až 20. 1. 2019, při kurzu 1 EUR = 25,50 Kč*

5. Výsledky kontroly užítkovosti dojených krav

Kontrola užítkovosti (KU) se řídí pravidly mezinárodní organizace ICAR (Mezinárodní výbor pro kontrolu užítkovosti). Kontrolu užítkovosti u dojených plemen upravuje ICAR Guidelines, Sekce 2: Section 02 - Cattle Milk Recording. Vedle těchto pravidel existují národní pravidla pro KU. V ČR se jedná např. o Zákon o šlechtění a plemenitbě, zásady a metodiky vydávané ČMSCH, a. s., normy ISO a další související předpisy.

Ve dnech 3. až 7. prosince 2018 proběhl v ČMSCH, a. s., audit ICAR pro dojená plemena skotu (senior auditorka ICAR paní Dorota Krenčík). Hodnocení aktivit nezávislými auditory ICAR je zárukou kvality poskytovaných služeb a funkčnosti celého systému při dodržení mezinárodních standardů. Certifikát kvality ICAR byl úspěšně obhájen a je platný do roku 2023 pro následující oblasti:

- Zpracování dat
- Odhad plemenných hodnot
- Identifikaci zvířat
- Lineární hodnocení zevnějšku
- Laboratoř pro analýzu mléka a kontrolu mléčné užítkovosti

Po dvou a půl letech bude provedena kontrola bez návštěvy a příští audit s návštěvou pro dojená plemena skotu se uskuteční v roce 2023.

Certifikát kvality ICAR je program, který byl schválen ICAR v roce 2006. Slouží pro ověřování kvality nabízených služeb členskými organizacemi ICAR. Certifikát kvality nahradil předchozí systém, tzv. „Pečeť kvality ICAR“ (která byla získána v ČR v roce 1994). Českomoravská společnost chovatelů, a. s., která zastupuje ČR v této organizaci, získala Certifikát kvality pro dojená a i masná plemena skotu mezi prvními členskými organizacemi ICAR a jako první ve střední a východní Evropě.

Audit pokrývá klíčové parametry ve všech kontrolovaných oblastech. Organizace, která úspěšně projde procesem auditu, má právo využívat logo, které obdrží po úspěšném absolvování auditu. Vedle toho obdrží také Certifikát s uvedením oblastí, pro které je Certifikát kvality ICAR platný.

ČR zastupuje v organizaci ICAR od roku 1991 ČMSCH, a. s., od roku 2015 je členem ICAR také Chovatelské družstvo Impuls, družstvo.

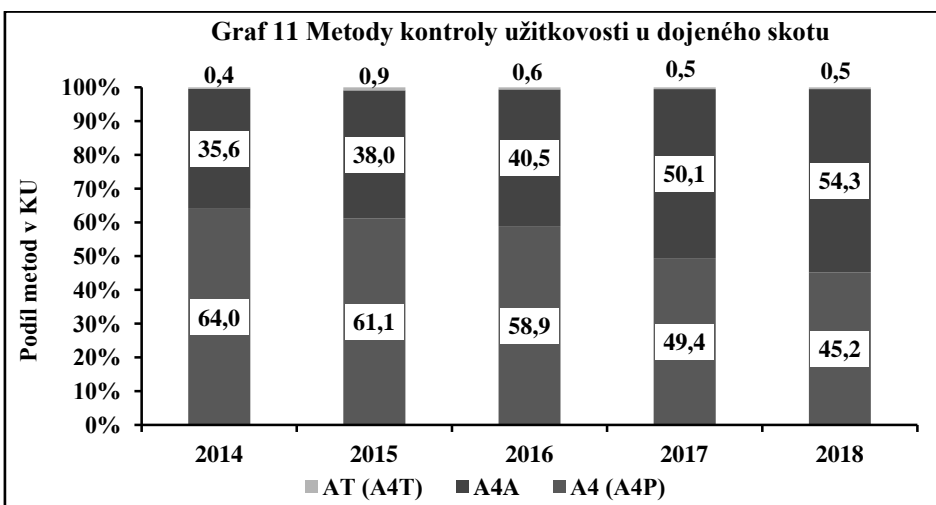
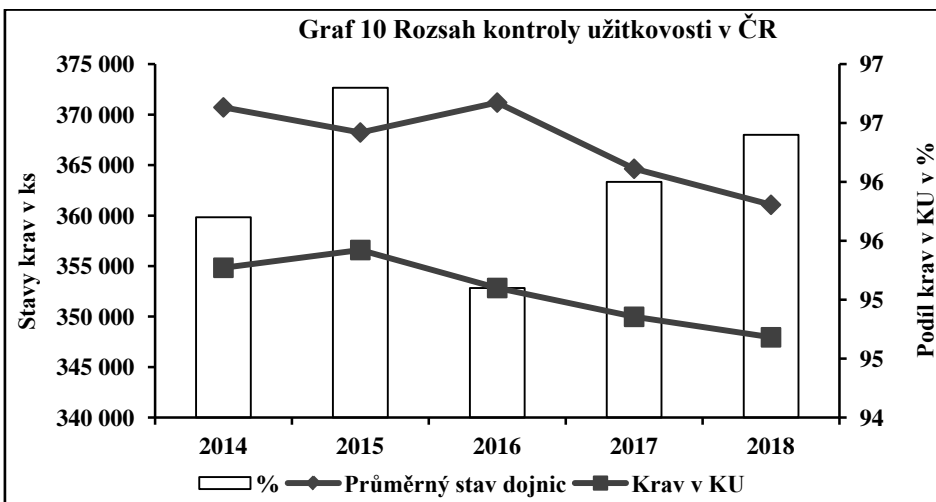
Tab. 32 Rozsah kontroly užítkovosti v ČR

Rok	Dojnic (Ø stav) ¹⁾	Krav v KU ²⁾		Metoda KU (% krav)		
		celkem	% ³⁾	A4 (A4P)	A4A	AT (A4T)
2014	370 721	354 835	95,7	64,0	35,6	0,4
2015	368 234	356 594	96,8	61,1	38,0	0,9
2016	371 197	352 832	95,1	58,9	40,5	0,6
2017	364 642	349 978	96,0	49,4	50,1	0,5
2018	361 073	347 950	96,4	45,2	54,3	0,5

Pramen: ¹⁾ ČSÚ a ²⁾ ČMSCH, a. s.

³⁾ z celkového počtu dojnic

S posledním dnem měsíce září roku 2018 skončil kontrolní rok 2017/2018. Uváděné výsledky KU (zjištěné metodou A) zpracované za kontrolní rok trvající od 1. 10. do 30. 9. dalšího kalendářního roku se vztahují ke konci příslušného kontrolního roku.

V roce 2018 bylo do kontroly užítkovosti zapojeno 347 950 krav, což je 96,4 % z jejich celkového počtu. Podíl krav v ČR zapojených do kontroly užítkovosti patří mezi nejvyšší v rámci členských zemí ICAR. Meziročně došlo v roce 2018 k poklesu stavů krav v kontrole užítkovosti a stejně jako stavů krav celkem (tab. 32).

Obdobně jako v minulých letech došlo i v roce 2018 k poklesu podílu metody KU A4 (A4P), v jejímž rámci se odebírá poměrný vzorek mléka z celkového výdojku, pod 50 %. Naproti tomu roste podíl metody A4A se zjišťováním množství nadojeného mléka podle celkového výdojku, resp. podle součtu dílčích výdojků za kontrolní den. K analýzám je odebírána alternativní vzorek (jeden měsíc z večerního a druhý měsíc z ranního dojení). Obsah složek mléka je korigován podle speciálních certifikovaných metodik. Podíl této metody překročil podruhé v právě ukončeném kontrolním roce 50 %. Podíl metody AT byl stejně jako v minulých letech zanedbatelný (tab. 32 a graf 11).

Nejvyšší podíl na provádění terénní KU v ČR mělo Družstvo pro kontrolu užítkovosti v ČR. Je to zřejmé z tab. 33, která zahrnuje dojnice zařazené do metody kontroly užítkovosti A.

Tab. 33 Stavby krav v kontrole užítkovosti podle oprávněných organizací¹⁾

Organizace	Krav v KU			Celkem krav
	A4P	A4A	AT	
Inplem	118	11 312	588	12 018
Družstvo pro kontrolu užítkovosti v ČR	88 991	86 951	647	176 589
Jihočeský chovatel	2 430	16 974	179	19 583
Reprogen, a. s.	28 256	8 967	163	37 386
Natural spol. s r. o.	1 789	14 082	25	15 896
Chovservis, a. s.	15 321	10 735	36	26 092
Plemko, s. r. o. Pardubice	1 905	4 517	0	6 422
ISB Genetic Havlíčkův Brod	3 336	4 881	0	8 217
Společnost pro kontrolu užítkovosti	2 892	13 367	0	16 259
Agro Měřín, a. s.	3 629	22 783	0	26 412
Zdeněk Holub	1 993	0	102	2 095
ČR celkem	150 660	194 569	1 740	346 969

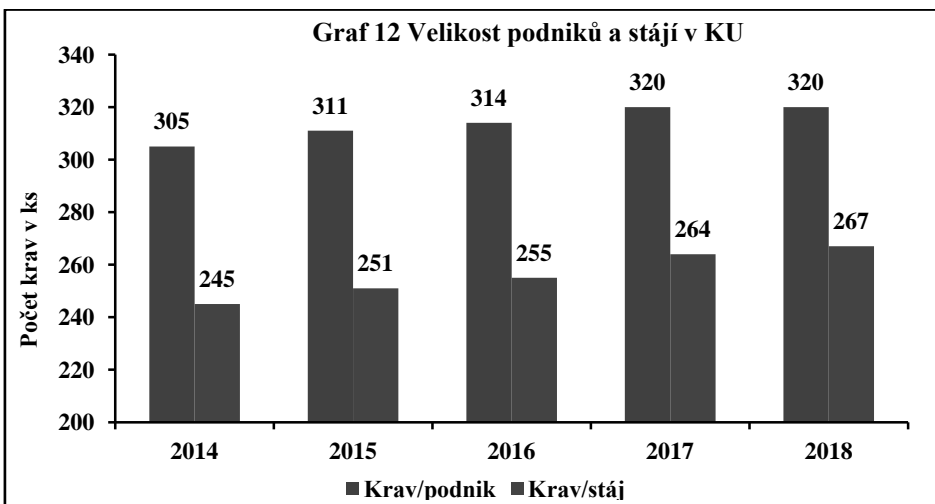
¹⁾ leden 2019, bez metody B a F

Počet podniků a stájí zapojených do kontroly užítkovosti se v letech 2014 až 2018 snižoval. V roce 2018 bylo do kontroly užítkovosti zapojeno 1 086 podniků a 1 301 stájí, přičemž meziročně došlo v tomto roce k poklesu počtu podniků, stájí a krav o 0,7, 2,0 a 0,6 % (tab. 34). Dlouhodobě dochází ke zvyšování průměrné velikosti podniků a stájí podle počtu krav. V roce 2018 připadalo na jeden podnik 320 krav a na jednu stáj 267 krav (graf 12). Průměrná velikost podniků a stájí patří mezi nejvyšší v rámci států Evropské unie i v rámci členských zemí ICAR.

Tab. 34 Počet podniků a stájí s chovem krav v kontrole užítkovosti

Rok	Podniků	Krav v KU	Krav/podnik	Stájí s KU	Krav/stáj
2014	1 162	354 835	305	1 446	245
2015	1 147	356 594	311	1 419	251
2016	1 125	352 832	314	1 385	255
2017	1 094	349 978	320	1 328	264
2018	1 086	347 950	320	1 301	267

Pramen: ČMSCH, a. s.

Nejvyšší podíl krav se choval v podnicích s průměrnou velikostí stáda nad 200 krav. Vysoký podíl krav (47,4 %) byl chován v podnicích s průměrnou velikostí stáda nad 500 krav. V souladu s velikostí podniků se vyvíjela i situace s rozdělením stájí podle průměrné velikosti. Z tab. 35 je patrné, že 30,5 % krav se chovalo ve stájích s kapacitou nad 500 kusů. V roce 2018 připadalo v KU v průměru na jeden podnik 1,2 stáje. V případě podniků nad 500 kusů krav připadalo v průměru na jeden podnik 1,7 stáje.

Tab. 35 Podniky a stáje v KU podle počtu chovaných krav v roce 2018

Počet krav	Podniky (n = 1 086)			Stáje (n = 1 301)	
	podniků (%)	stáji/podnik	krav (%)	stáji (%)	krav (%)
1 až 10	2,8	1,0	0,0	2,6	0,0
11 až 30	3,3	1,0	0,2	3,6	0,3
31 až 50	4,4	1,0	0,6	4,2	0,7
51 až 100	12,2	1,0	2,8	13,1	3,5
101 až 150	8,8	1,0	3,4	10,2	4,7
151 až 200	9,7	1,1	5,4	10,8	7,2
201 až 300	15,4	1,1	12,0	18,1	17,0
301 až 400	13,2	1,1	14,2	15,0	19,3
401 až 500	10,0	1,3	14,0	10,1	16,8
Nad 500	20,2	1,7	47,4	12,3	30,5
Celkem	100,0	1,2	100,0	100,0	100,0

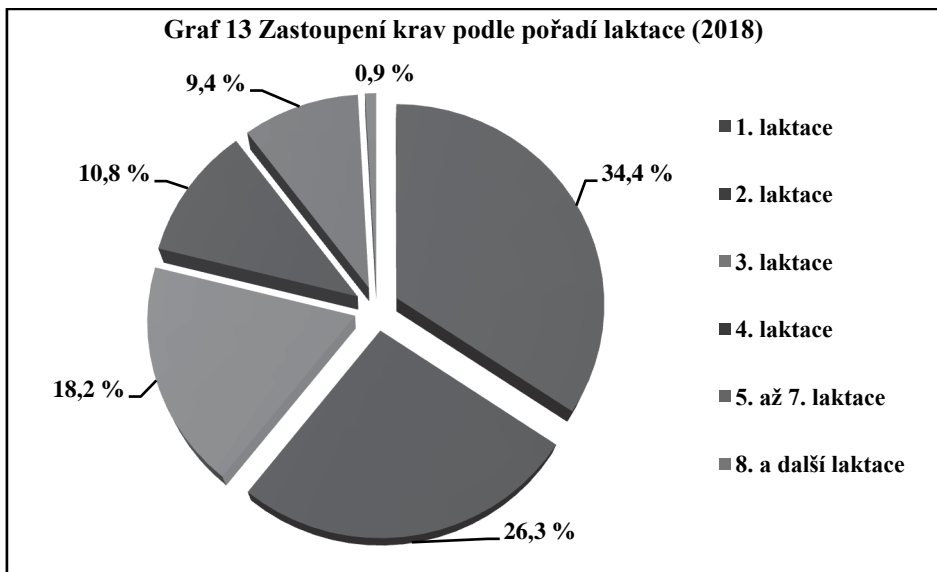
Pramen: ČMSCH, a. s.

Z tab. 36 je zřejmé, že zastoupení krav na prvních třech laktacích se v letech 2014 až 2018 pohybovalo v poměrně malém rozmezí mezi 78,8 až 79,1 %. Průměrné pořadí laktace se v letech 2014 až 2018 nezměnilo a dosáhlo hodnoty 2,4.

Tab. 36 Zastoupení krav (%) v kontrole užítkovosti podle pořadí laktace

Rok	Krav (tis.)	Pořadí laktace						
		1.	2.	3.	4.	5. až 7.	8. a další	Ø
2014	354,8	35,0	26,3	17,8	10,6	9,5	0,8	2,4
2015	356,6	34,2	26,7	18,0	10,7	9,7	0,7	2,4
2016	352,8	34,4	26,2	18,3	10,8	9,6	0,7	2,4
2017	350,0	34,2	26,5	18,1	11,0	9,5	0,7	2,4
2018	348,0	34,4	26,3	18,2	10,8	9,4	0,9	2,4

Pramen: ČMSCH, a. s.

Tab. 37 Výsledky kontroly mléčné užítkovosti krav (hlavní ukazatele)

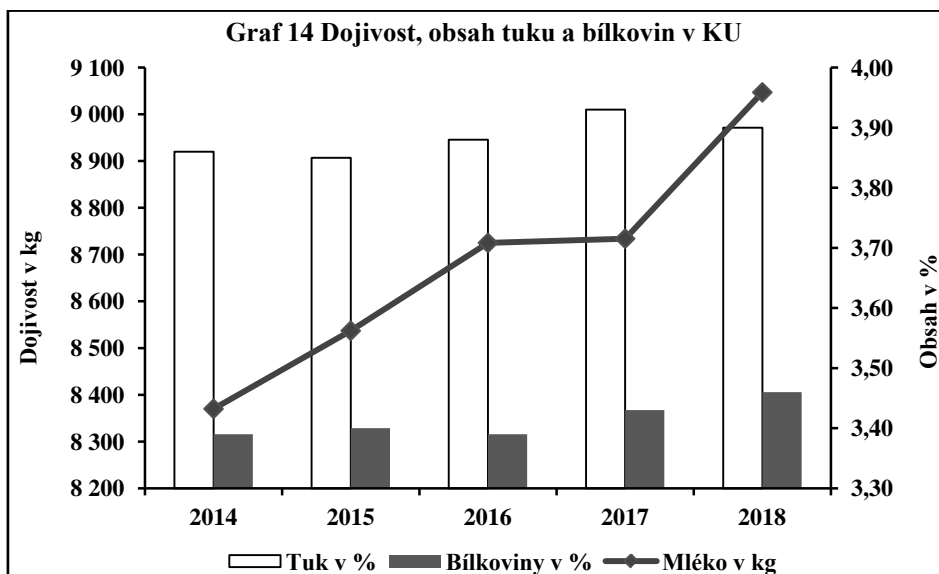
Rok	Krav ¹⁾	Dny	Mléko (kg)	Tuk		Bílkoviny		Lakt. %
				%	kg	%	kg	
2014	287 502	297	8 370	3,86	323	3,39	284	4,90
2015	294 740	297	8 537	3,85	329	3,40	291	4,94
2016	296 266	296	8 725	3,88	339	3,39	296	5,02
2017	292 347	296	8 734	3,93	343	3,43	299	4,98
2018	292 062	296	9 047	3,90	352	3,46	313	4,99

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ počet krav s uzávěrkou za normovanou laktací

Z tab. 37 je patrné, že v roce 2018 došlo meziročně k poklesu počtu normovaných laktací, zvýšení dojivosti, snížení obsahu tuku a zvýšení obsahu bílkovin. Dlouhodobě dochází ke zvyšování dojivosti. V roce 2018 dojivost za normovanou laktací poprvé překročila 9 000 kg mléka (9 047 kg mléka). V roce 2018 ukončilo normovanou laktací

292 062 krav, a to při průměrné délce laktace 296 dnů, dojivosti 9 047 kg mléka, obsahu tuku 3,90 % a obsahu bílkovin 3,46 %.

Tab. 38 Výsledky kontroly mléčné užitkovosti krav (doplňkové ukazatele)

Rok	Normované laktace	Pořadí laktace	Index $P_{2;1}$	1. otelení (měs./dnů)	Mezidobí (dnů)
2014	287 502	2,4	88,6	26/12	407
2015	294 740	2,4	89,4	26/06	404
2016	296 266	2,4	89,5	26/01	401
2017	292 347	2,4	89,2	25/27	401
2018	292 062	2,4	91,0	25/24	397

Pramen: ČMSCH, a. s.

Z dalších ukazatelů z tab. 38 je patrné, že se průměrné pořadí laktace v posledních letech nezměnilo, dochází ke zvyšování indexu $P_{2;1}$, snižuje se věk při prvním otelení a dochází ke zkracování délky mezidobí. V roce 2018 bylo dosaženo průměrné pořadí laktace 2,4, index $P_{2;1}$, dosáhl 91,0 a věk při prvním otelení 25 měsíců a 24 dnů.

S užitkovostí krav souvisí i zastoupení krav podle dojivosti v jednotlivých intervalech (tab. 39). V posledních letech dochází ke snižování podílu krav v intervalech s nižší užitkovostí a zvyšuje se podíl krav v intervalech s vyšší dojivostí. Vývoj hlavních výsledků kontroly užitkovosti uvádí tab. 37. Je z ní patrné, že meziročně se v roce 2018 zvýšila dojivost a obsah bílkovin, přičemž obsah tuku se meziročně snížil. V roce 2018 ukončilo normovanou laktaci 292 062 krav.

Tab. 39 Podíl krav v KU podle dojivosti krav za normované laktace (%)

Rok	Normov. laktací	Mléka na krávu za normovanou laktaci (tis. kg)						
		do 5	5 až 6	6 až 7	7 až 8	8 až 9	9 až 10	nad 10
2014	287 502	5,0	9,1	14,4	17,4	17,0	14,4	22,7
2015	294 740	4,4	8,2	13,4	16,8	17,1	14,9	25,2
2016	296 266	3,7	7,0	12,3	16,4	17,5	15,5	27,6
2017	292 347	3,6	6,9	12,5	16,5	17,3	15,4	27,8
2018	292 062	2,8	5,6	10,6	15,1	17,2	16,1	32,6

Pramen: ČMSCH, a. s.

Tab. 40 uvádí hlavní výsledky kontroly užítkovosti za rok 2018. Průměrná dojivost dosáhla 9 047 kg mléka, obsah tuku 3,90 % a obsah bílkovin 3,46 %. Na druhé a dalších laktaci bylo dosaženo vyšší dojivosti než na první laktaci. Dosažené výsledky jsou srovnatelné s chovatelsky vyspělými zeměmi, v některých případech jsou příznivější.

Tab. 40 Užítkovost krav v KU podle pořadí laktace za rok 2018

Pořadí laktace	Laktací	Mléko kg	Tuk		Bílkoviny		Věk ¹⁾ mezidobí
			%	kg	%	kg	
1.	100 587	8 227	3,92	322	3,47	286	25/24
2. a další	191 475	9 478	3,89	368	3,45	327	397
Celkem	292 062	9 047	3,90	352	3,46	313	x

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ věk při prvním otelení (měsíců/dnů), délka mezidobí ve dnech

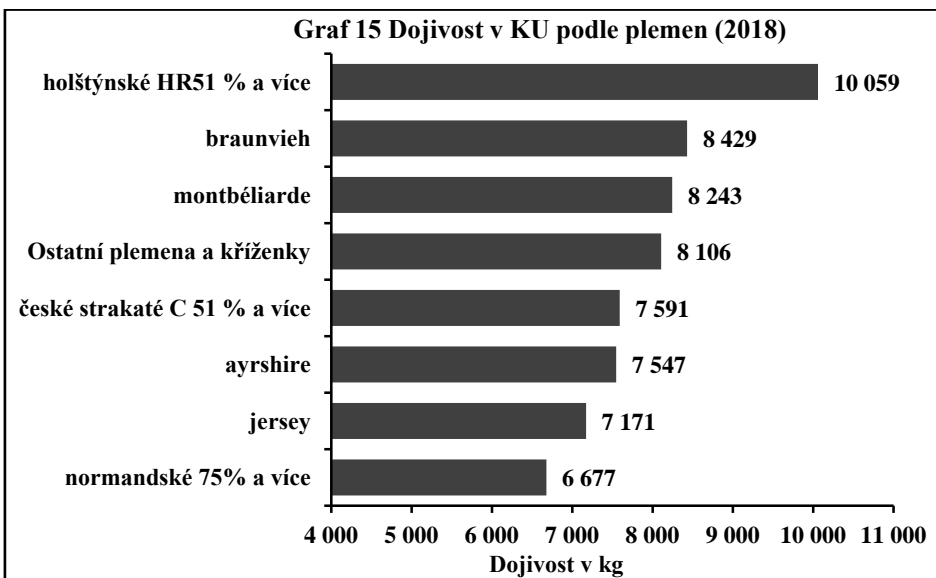
Z tab. 41 je patrné, že v roce 2018 dosáhly nejvyššího počtu laktací holštýnské dojnice (HR51 % a více) před českými strakatými plemenicemi (C 51 % a více). Podíl ostatních plemen byl v kontrole užítkovosti výrazně nižší. Dojnice holštýnského plemene nadojily ze všech hodnocených plemen nejvíce mléka za normovanou laktaci (10 059 kg). Mezi hodnocenými plemeny existuje přiměřená variabilita v obsahu tuku, bílkovin, věku při prvním otelení a v délce mezidobí.

Tab. 41 Výsledky kontroly užítkovosti podle plemen v roce 2018 v ČR

Plemeno ¹⁾	Laktací n	Mléko kg	Tuk %	Bílk. %	1. otel. měs./dny	Mezid. dny
holštýnské HR51 % a více	167 874	10 059	3,83	3,39	24/22	402
české strakaté C 51 % a více	102 209	7 591	4,02	3,58	27/23	390
montbéliarde	2 364	8 243	4,07	3,57	26/19	384
braunvieh	1 340	8 429	4,06	3,62	27/12	400
jersey	949	7 171	4,72	3,83	24/26	401
normandské 75% a více	135	6 677	4,03	3,62	28/14	412
ayrshire	32	7 547	4,11	3,48	29/11	396
Ostatní plemena a kříženky	17 159	8 106	3,97	3,51	27/02	395

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ klasifikace plemen v KU platná od kontrolního roku 2009/10

Vedle údajů o produkci jsou v rámci KU sledovány a hodnoceny další ukazatele, jako jsou např. počty a délka ukončených laktací krav, počty laktací s délkou do 240 dnů. Přehled o zastoupení ukončených laktací v kontrole užitečnosti uvádí tab. 42.

Tab. 42 Zastoupení ukončených laktací v kontrole užitečnosti (%)

Rok	Podíl laktací v KU (%) při délce laktace (dnů)				celkem
	305	240 až 304	do 240; krávy		
			zaprahlé	vyřazené	
2013	56,8	27,7	7,3	8,2	100,0
2014	56,0	29,1	7,2	7,7	100,0
2015	55,0	29,9	7,2	7,9	100,0
2016	54,3	30,2	7,3	8,2	100,0
2017	52,8	31,4	7,2	8,6	100,0
2018	53,1	31,2	7,1	8,6	100,0

Pramen: ČMSCH, a. s.

Počet vyřazených krav z kontroly užitečnosti se v roce 2018 meziročně zvýšil. V roce 2018 bylo z kontroly užitečnosti vyřazeno 123,7 tis. krav. Podíl vyřazených krav celkem v roce 2018 (včetně rušení kontroly užitečnosti) dosáhl 35,5 %. Podíl krav vyřazených ve stejném roce ze zdravotních důvodů byl 27,3 % (tab. 43). Průměrné pořadí vyřazených krav se v posledních letech významněji neměnilo.

Hlavní příčiny vyřazování krav z chovu nevykazují v průběhu let výraznější kolísání (tab. 44). Zdravotní důvody vyřazování krav se v letech 2014 až 2017 pohybovaly na úrovni 78 až 85 %, na důvody zootechnické pak připadá 15 až 22 %. V roce 2018 došlo k poklesu podílu krav vyřazených ze zdravotních důvodů (na 78,9 %) a nárůstu podílu krav vyřazených ze zootechnických důvodů (na 21,1 %).

Tab. 43 Vyřazování, pořadí laktace a délka mezidobí krav v KU

Rok	Krav v KU (tis.)		Vyřazeno krav %		Ø pořadí laktace ³⁾	Mezidobí dnů
	celkem	vyřazeno ¹⁾	celkem ¹⁾	zdrav. ²⁾		
2014	354,8	115,2	32,5	26,4	3,6	407
2015	356,6	117,1	32,8	26,8	3,7	404
2016	352,8	123,4	35,0	28,1	3,7	401
2017	350,0	117,7	33,6	27,4	3,7	401
2018	348,0	123,7	35,5	27,3	3,7	397

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ celkem (100 %) – včetně krav vyřazených z důvodu zrušení KU

²⁾ ze zdravotních důvodů

³⁾ vyřazených krav

Tab. 44 Příčiny vyřazování krav v KU¹⁾ v ČR (%)

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018
Nízká užitkovost	9,5	9,0	8,7	8,3	8,1
Vysoký věk	1,1	0,9	1,0	1,0	0,9
Ostatní zootechnické důvody	4,7	5,6	6,3	6,1	12,1
Zootechnické důvody celkem	15,3	15,5	16,0	15,4	21,1
Poruchy plodnosti	22,3	21,1	21,5	19,6	17,7
Těžké porody	10,3	10,3	10,1	10,0	10,3
Onemocnění vemene	8,4	8,8	8,5	9,3	10,2
Ostatní zdravotní důvody	43,7	44,3	43,9	45,7	40,7
Zdravotní důvody celkem	84,7	84,5	84,0	84,6	78,9

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ bez krav vyřazených z důvodu zrušení KU

Tab. 45 Průměrné pořadí laktace krav v kontrole užitkovosti

Rok	Průměrné pořadí laktace		Krav na laktacích (%)	
	II. a vyšší	celkem	III. a vyšší	V. a vyšších
2014	3,1	2,4	38,7	10,2
2015	3,2	2,4	39,2	10,5
2016	3,2	2,4	39,5	10,4
2017	3,2	2,4	39,4	10,3
2018	3,2	2,4	39,3	10,2

Pramen: ČMSCH, a. s.

Doplňkovým ukazatelem charakterizujícím dlouhověkost je průměrné pořadí laktace krav a jejich podíly na jednotlivých laktacích. Ve sledovaných ukazatelích v tab. 45 nebyly v letech 2014 až 2018 zaznamenány výraznější výkyvy.

Analýzy vzorků mléka v laboratoři ČMSCH, a. s.

Vzorky mléka odebrané v chovech pracovníky oprávněných organizací a připravené na svozných místech jsou sváženy do laboratoře vozidly ČMSCH, a. s. Celý proces je organizován na základě objednávky příslušné oprávněné organizace. Na základě smluv uzavřených s oprávněnými organizacemi zajišťuje ČMSCH, a. s. laboratorní kontrolu a zpracování podkladů z terénní KU. Od roku 2017 existuje pouze jednotný vzorek.

Rozbory pro účely zpeněžování v ČMSCH, a. s.

V rámci smluvně zajištěných analýz pro mlékárny (a organizace nakupující mléko) hodnotí laboratoř ČMSCH, a. s. jakost bazénových vzorků mléka ke stanovení jeho nákupní ceny.

Vybrané ukazatele KU krav holštýnského plemene

V rámci holštýnské a RED holštýnské populace v KU se v posledních letech zvyšuje podíl čistokrevných krav a vysokopodílových kříženek. V období 2014 až 2018 se zvýšily počty laktací i dojvost čistokrevných holštýnských krav (tab. 46).

Tab. 46 Vývoj užítkovosti čistokrevných holštýnských krav v KU (H 100 %)

Rok	Laktací	Mléko (kg)	Tuk (%)	Bílk. (%)	Bílk. (kg)	Mezidobí
2014	125 106	9 552	3,77	3,30	316	416
2015	131 879	9 724	3,75	3,32	323	413
2016	135 429	9 878	3,78	3,31	327	409
2017	138 000	9 875	3,83	3,35	330	408
2018	140 208	10 192	3,81	3,37	344	403

Pramen: Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z. s.

Tab. 47 Užítkovost plemenných skupin krav holštýnského plemene v roce 2018

Plemenná skupina	Laktací	Mléko (kg)	T (%)	Bílk. (%)	1. otelení měs./dnů	Mezid. dnů
H 100%	140 208	10 192	3,81	3,37	24/18	403
H 88 %	5 232	9 923	3,85	3,40	24/29	404
H 75-87 %	9 553	9 623	3,87	3,43	24/29	397
H 51-74 %	3 659	9 145	3,93	3,46	25/20	394
H 51 % >	158 652	10 125	3,81	3,38	24/20	402
R 100%	5 123	9 068	4,10	3,58	25/19	400
R 88 %	421	9 290	4,07	3,61	25/20	408
R 75-87 %	1 576	8 825	4,03	3,60	26/10	403
R51-74 %	2 102	8 595	4,04	3,59	26/13	399
R 51 % >	9 222	8 929	4,07	3,59	25/27	401
H, R 51 % >	167 874	10 059	3,83	3,39	24/22	402

Průměrnou užítkovost krav podle plemenných skupin v roce 2018 uvádí tab. 47 a za jednotlivé laktace tab. 48. Se snižováním podílu holštýnské krve se u černostrakatých holštýnských krav snižuje dojvost a zvyšuje se obsah tuku a bílkovin v mléce.

Tab. 48 Užítkovost holštýnských krav v roce 2018 (H a R 51% a více)

Pořadí laktace	Počet uzávěrek	%	Mléko kg	Tuk		Bílkoviny		Věk ¹⁾ mezidobí
				%	kg	%	kg	
1.	62 766	37,4	9 070	3,85	349	3,41	309	24/22
2. a další	105 108	62,6	10 649	3,82	406	3,38	360	402
Celkem	167 874	100,0	10 059	3,83	385	3,39	341	x

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ věk při prvním otelení (měsíce/dny), mezidobí (dny)

Nejvyšší produkce součtu tuku a bílkovin 1 462 kg dosáhla v roce 2018 kráva číslo CZ 324549953 ze ZS Ostřetín, a. s. Na druhé laktaci nadojila 20 663 kg mléka při obsahu tuku 3,78 % a obsahu bílkovin 3,30 % (tab. 49). U dvou krav byla zaznamenána dojivost vyšší než 20 000 kg mléka za normovanou laktaci.

Tab. 49 Krávy holštýnského plemene s nejvyšší užítkovostí v roce 2018

Chovatel	CZ Číslo krávy	Poř. lakt.	Mléko kg ¹⁾	Obsah %		T + B (kg)
				bílk.	tuku	
ZS Ostřetín, a. s.	324549953	2.	20 663	3,30	3,78	1 462
VOD Zdislavice	349796921	3.	16 526	4,04	4,50	1 410
AGRAS Bohdalov, a. s.	486695961	4.	20 339	3,22	3,65	1 398
Rolnická a. s. Králíky	283270952	3.	16 806	3,49	4,73	1 382
Pomoraví Babice, a. s.	191239972	4.	16 360	3,83	4,60	1 379
Basík, M.	454479931	4.	17 110	3,52	4,52	1 376
VOD Zdislavice	387248921	2.	17 982	3,47	4,15	1 371
Pomoraví Babice, a. s.	215971972	2.	16 096	3,72	4,68	1 352
Rolnická a. s. Králíky	283170952	3.	19 149	3,26	3,77	1 346
Pomoraví Babice, a. s.	208578972	3.	15 968	3,68	4,71	1 340

Pramen: Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z. s.

¹⁾ za normované laktace

Přehled nejlepších stájí s chovem holštýnských dojnic podle produkce tuku a bílkovin v roce 2018 uvádí tab. 50. Je z ní patrné, že vysoké užítkovosti (ve všech stájích byla překročena dojivost 11 tis. kg mléka) dosahují dojnice tohoto plemene v malých i ve velkých stádech.

Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z. s. sleduje a hodnotí krávy s celoživotní užítkovostí 100 tis. kg mléka a více. Seznam deseti nejlepších uvádí tab. 51. Celoživotní užítkovost u těchto deseti krav je pozoruhodná. Ve čtyřech případech překročila celoživotní užítkovost 150 tis. kg mléka.

Tab. 50 Stáje s chovem holštýnských krav s nejvyšší užitkovostí¹⁾ v roce 2018

Chovatel	Počet laktací	Mléko kg	Tuk %	Bílk. %	T+B ¹⁾ kg	Mezid. dny
ZS Ostřetín, a. s.	552	12 594	3,82	3,50	922	413
Pomoraví Babice, a. s.	161	12 245	4,08	3,43	919	428
Vyjídacěk, R.	37	13 161	3,71	3,24	914	421
ZEAS, a. s. pod Kun. Horou	472	12 580	3,83	3,41	910	405
Agras Bohdalov, a. s.	683	12 862	3,75	3,32	909	400
ZD Dobruška	447	11 881	4,04	3,44	889	401
AGROBOS, spol. s r. o.	116	12 160	3,71	3,50	878	401
Rozvodí Černov, s. r. o.	471	12 359	3,78	3,32	878	396
ZEM, a. s. Nový Bydžov	410	12 239	3,79	3,37	876	392
ZD Krásná Hora, a. s.	596	12 423	3,68	3,33	871	407

Pramen: Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z. s. ¹⁾ pořadí podle produkce tuku a bílkovin

Tab. 51 Krávy holštýnského plemene s nejvyšší celoživotní užitkovostí v roce 2018

Podnik	CZ Číslo krávy	Lakt. n	Mléko kg ¹⁾	Obsah % ²⁾		B (kg)
				bílk.	tuk	
ZF Rolnička Lipanovice	56354246	13	157 989	3,09	4,26	4 302
Agrodružstvo Záhoří	101648205	11	156 587	2,90	3,44	3 857
OSEVA, a. s. Chrudim	3562953	11	152 605	3,26	3,41	4 567
Agrodružstvo Záhoří	44130265	12	151 835	3,02	3,58	4 025
ČZF Miller Svrkyně	44207328	8	149 335	3,11	3,34	3 754
Kopecký, P. Jiretice	137153921	8	148 427	3,08	3,13	3 685
Agras Bohdalov, a. s.	187257961	9	148 170	3,04	3,50	3 815
ZERAS, a. s.	63536614	10	143 455	3,00	3,42	3 958
ZERAS, a. s.	63505614	9	142 576	3,19	3,42	4 176
ZDV Novoveselsko	136637614	11	142 560	2,96	3,27	3 727

Pramen: Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z. s.

1) za celé ukončené laktace (údaje zahrnují i období laktace nad 305 dnů)

2) za normované laktace

V roce 2018 bylo do testace zařazeno 69 holštýnských býků, přičemž při poměrně vysoké meziroční variabilitě (tab. 52) lze usuzovat na snižující se trend jejich počtu v testaci.

Tab. 52 Přehled počtu testovaných býků H plemene

Zdroj	Kusů				2018	
	2014	2015	2016	2017	kusů	%
Import býka	4	16	10	15	16	23,2
Import embrya	0	1	3	2	3	4,3
Import spermatu	28	28	3	22	41	59,4
Z domácího chovu	13	12	4	3	9	13,1
Celkem	45	57	20	42	69	100,0

Pramen: ČMSCH, a. s.

Vybrané ukazatele krav českého strakatého plemene v KU

Nejvyšší podíl krav v KU tvořily krávy plemenné skupiny C 88 % a více a nejnižší pak krávy plemenné skupiny C 51–74 % (tab. 53).

Tab. 53 Užitkovost plemenných skupin krav českého strakatého skotu v roce 2018

Plemenná skupina	Počet laktací	Mléko kg	Tuk %	Bílkoviny		1. otelení měs./dnů	Mez. dnů
				%	kg		
C 88 % a více	79 400	7 612	4,02	3,58	273	27/20	388
C 75–87 %	18 135	7 499	4,02	3,57	268	28/12	396
C 51–74 %	4 674	7 581	4,05	3,56	270	28/01	402
C 51 % a více	102 209	7 591	4,02	3,58	272	27/23	390

Pramen: ČMSCH, a. s.

V roce 2018 dosáhla průměrná dojvost vypočítaná z 102 209 laktací 7 591 kg mléka, přičemž byla dojvost na 2. a dalších laktacích vyšší než na laktaci první (tab. 54).

Tab. 54 Užitkovost českých strakatých krav dle pořadí laktace (2018)

Pořadí laktace	Počet laktací ¹⁾		Mléko kg	Tuk		Bílkoviny		Věk ²⁾ mezidobí
	n	%		%	kg	%	kg	
1.	30 876	30,2	6 748	4,08	275	3,62	244	27/23
2. a další	71 333	69,8	7 955	4,00	318	3,57	284	390
Celkem	102 209	100,0	7 591	4,02	305	3,58	272	x

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ počet krav s uzávěrkou za normovanou laktaci

²⁾ věk krav při 1. otelení (měsíců/dnů), délka mezidobí (dnů)

Tab. 55 Krávy českého strakatého plemene s nejvyšší užitkovostí (2017/2018)¹⁾

Podnik	CZ Číslo krávy	Poř. lakt.	Mléko kg	Obsah %		Bílk. (kg)	Tuk (kg)
				bílk.	tuku		
VOD Zdislavice	340016921	4.	17 570	3,52	3,77	618	663
ZEMOS, a. s.	205396962	4.	13 888	3,73	4,41	518	613
VOD Zdislavice	339931921	4.	15 347	3,43	3,88	527	596
VOD Zdislavice	308590921	3.	15 038	3,48	3,92	524	590
ZAS Ůžice, a. s.	352152921	3.	16 262	3,41	3,43	554	558
ZD Chýšť	330574953	2.	12 891	3,6	4,96	464	640
ZAS Ůžice, a. s.	309749921	5.	15 164	3,58	3,59	543	545
ZD Krásná Hora, a. s.	269839921	5.	14 300	3,59	4,01	514	574
ZEMOS, a. s.	195621962	5.	12 028	4,11	4,93	494	593
Agromilk DV	538315961	3.	11 761	3,84	5,4	452	635
Zemědělská, a. s.	CZ319718953	3.	13 529	3,73	4,21	504	570
ZD Olešná	CZ578625961	2.	13 394	3,65	4,29	489	574

Pramen: Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s., seřazeno podle kg tuku + bílkovin

¹⁾ za normované laktace

V tab. 55 jsou uvedeny ukazatele dvanácti českých strakatých krav s nejvyšší produkcí tuku a bílkovin za normovanou laktaci. Nejvyšší užitkovost podle tohoto ukazatele dosáhla dojnice číslo CZ340016921 z VOD Zdislavice na 4. laktaci.

Tab. 56 uvádí pořadí jedenácti nejúspěšnějších stájí s chovem českých strakatých krav v KU podle kritérií Svazu chovatelů českého strakatého skotu v roce 2018.

Tab. 56 Stáje českého strakatého plemene s nejvyšší užitkovostí¹⁾ v roce 2018

Stáje	Počet laktací	Mléko (kg)	Obsah (%)		Bílk. (kg)	Mezid. (dnů)
			tuku	bílk.		
Újezdec	18	10 040	3,93	3,94	353	371
Načeradec C	46	10 003	3,85	3,85	351	401
Vadim	54	10 141	3,59	3,64	342	389
Javorné	400	9 394	3,97	3,73	340	374
Slavětín	54	9 967	3,62	3,61	340	408
Veselská Lhota VKK	462	9 474	4,21	3,99	336	370
C. Olešná IV	238	9 055	4,39	3,98	333	375
Krásná Hora VKK SCH	729	9 284	3,93	3,65	329	390
Nové Lhotice	264	8 839	3,89	3,44	329	375
Chýst' - K I SCH	418	8 893	4,11	3,66	328	377
Slavíkov	73	9 531	3,75	3,57	328	401

Pramen: Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s.

¹⁾ stáje seřazeny podle kg bílkovin

Výsledky KU užitkovosti v malých i větších stájích poukazují na skutečnost, že i krávy s kombinovanou užitkovostí mohou mít velmi dobrou produkci mléka, mezidobí kratší než 400 dnů, u většiny stájí pak na možnost úspěšné kombinace vysoké užitkovosti a dobré plodnosti krav.

Celoživotní užitkovosti deseti českých strakatých krav s nejvyšší produkcí mléka za celý produkční věk uvádí tab. 57.

Tab. 57 Krávy českého strakatého plemene s nejvyšší celoživotní užitkovostí¹⁾

Podnik	CZ Číslo krávy	Počet lakt.	Mléko (kg)	Obsah (%)		T + B (kg)
				bílk.	tuk	
Zeměděl. A. s. Koloveč	102170301	11	146 389	3,32	3,39	8 736
VOD Zdislavice	125416101	12	134 090	3,38	3,84	8 899
AGRONET Nešovice	93640632	14	132 194	3,19	3,95	9 365
ZESPO CZ, s. r. o.	21747571	12	126 279	3,29	3,66	8 064
ZD Nová Ves - Víška	140458502	14	121 887	3,47	3,30	7 774
AGROSPOL Utěchovice	122369204	10	120 392	3,08	3,29	6 949
AGRODR. Načeradec	108059921	11	119 947	3,35	3,91	7 859
ZD Bělčice	186697931	10	118 346	3,56	4,29	7 899
VOD Zdislavice	194781921	9	117 152	3,38	3,82	8 228
VOD Zdislavice	20598921	12	115 712	3,47	3,81	7 855

Pramen: Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s.; seřazeno podle kg mléka

¹⁾ za kontrolní rok 2017/2018

Ukazatele užítkovosti špičkových krav českého strakatého plemene a nejlepších stájí potvrzují potenciální i v praxi realizovanou schopnost k vysoké produkci mléka a jeho hlavních složek, v mnoha případech i při uspokojivé plodnosti. Zkušenosti z těchto předních podniků by měly být využity ke zlepšení výrobních a ekonomických ukazatelů produkce mléka i v dalších chovech.

V roce 2018 bylo do testace zařazeno 39 býků českého strakatého plemene (tab. 58).

Tab. 58 Původ testovaných býků v letech 2014 až 2018 (plemeno C)

Původ	Kusů				2018	
	2014	2015	2016	2017	kusů	%
Import býka	0	0	3	5	6	15,4
Import embrya	0	0	0	1	2	5,1
Import spermatu	3	0	0	2	4	10,3
Domácí chov	65	50	40	31	27	69,2
Celkem	68	50	43	39	39	100,0

Pramen: ČMSCH, a. s.

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

Kongres ICAR/IDF/ISO poprvé v historii v Praze

V červnu 2019 se uskutečnil v Kongresovém centru Praha kongres ICAR/IDF/ISO. Kongres pořádala Českomoravská společnost chovatelů, a.s.

V průběhu odborného programu bylo prezentováno více než 140 referátů a elektronických posterů, což bylo nejvíce v historii ICAR od roku 1951. Kongres byl velice příznivě hodnocen účastníky v dotazníku spokojenosti.

V části, která hodnotila celkovou kvalitu kongresu, označilo 95 % účastníků možnost excelentní a velice dobrý (Excellent, Very Good). Kongres ICAR se tak zařadil mezi nejlépe hodnocené kongresy ICAR v historii.

THE GLOBAL STANDARD
FOR LIVESTOCK DATA

Czech Moravian Breeders' Corp.
Att. Mr. Pavel Bucek
Hradistko pod Mednikem 123
CZ-25209 Praha
Czech Republic

Place Rome
Date 20TH DECEMBER 2018
Subject VISITED AUDITING COQ

Dear Mr Bucek,

We are pleased to inform you that the Board at its meeting of 18th December, 2018 endorsed the report prepared by the auditor on the Renewal of your Certificate of Quality. As a result, the certificate to **Czech Moravian Breeders' Corp.** for the activities of identification dairy cattle, production recording dairy cattle, genetic evaluation dairy cattle, milk laboratory, linear classification/scoring, and data processing is now valid until 1st July 2023 when a visited auditing will take place.

You will be informed in due course about the date for the Consultative Review which is scheduled for July 2021.

The information will be put this week on our web site.

If you have any question please feel free to contact us.

With best regards.

Yours sincerely,

Martin Burke
Chief Executive

Cc: ICAR Board, J. Kyntaja

Network. Guidelines. Certification.

INTERNATIONAL COMMITTEE FOR ANIMAL RECORDING
International non-profit organization
registered in Italy on 28th July 2008.
Uff. Entrate Roma 5, Num. 17597, serie 1T
C.F. 97237980582

VIA SAVOIA 78, S.C.A. INT.3, PIANO 1
I-00198 ROME, ITALY
T +39 - (0)6 852 371
F +39 - (0)6 853 50 167
ICAR@ICAR.ORG - WWW.ICAR.ORG

V roce 2018 proběhl audit ICAR pro dojená plemena skotu,
který byl úspěšně obhájěn.

Kráva číslo CZ 444589 921 KRA-HO DEMI po otci EDG DEMAN - ZD Krásná Hora nad Vltavou a. s.

Účastnice Evropského holštýnského šampionátu v Libramontu 2019.

Vodič krávy Stanislav Kulanda.

Foto Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z.s.

Kráva číslo CZ 678312 931 ROLNICKA SYLVA po otci TJR DIESEL -
- Zemědělská farma Rolnička Lipanovice.

Účastnice Evropského holštýnského šampionátu v Libramontu 2019.

Vodič krávy Vladimír Bořil.

Foto Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z.s.

Kráva číslo CZ 433930 921 CHORUSIC DREAMS LUCILLE 7 po otci Heavenly GOLDEN DREAMS - 1. zemědělské a. s. Chorušice akciová společnost.
Účastnice Evropského holštýnského šampionátu v Libramontu 2019.
Vodič krávy MVDr. Miroslav Hrdlička.
Foto Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z.s.

Kráva číslo CZ 610660 961 ZERAS MIA G po otci Mr Moviestar MARDI GRAS - Zeras a. s. Radostín.
Účastnice Evropského holštýnského šampionátu v Libramontu 2019.
Vodič krávy Jakub Petr.
Foto Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z.s.

Kráva číslo CZ 384989 921 PODEBRADY DASA po otci KHW
ABUNDANCE - Školní statek Středočeského kraje Poděbrady.
Účastnice Evropského holštýnského šampionátu v Libramontu 2019.
Vodič krávy Božena Chvalovská.
Foto Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z.s.

Kráva číslo CZ 567759 961 N-V MIRKA po otci DE-SU WATSON - ZDV
Novoveselsko.
Účastnice Evropského holštýnského šampionátu v Libramontu 2019.
Vodič krávy Sergej Reveneala.
Foto Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z.s.

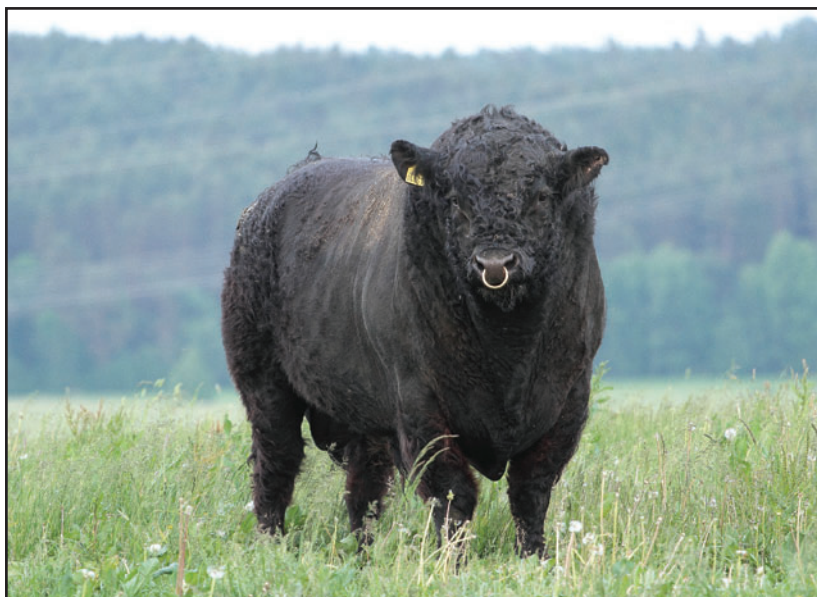
Plemeno aberdeen angus, chovatel Moravia ZL Cheb s.r.o.
Foto Karel Melger.

Plemeno charolais, chovatel Jan Zatloukal.
Foto Karel Melger.

Plemeno highland, chovatel Martin Záboj.
Foto Karel Melger.

Plemeno galloway, chovatel Jan Zatloukal.
Foto Karel Melger.

Plemeno longhorn, chovatel Pavel Mališ.
Foto Pavla Vydrová.

Kráva číslo CZ 161585 951.
Foto Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s.

Kráva číslo CZ 499232 961.
Foto Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s.

Kráva číslo CZ 601255 961.
Foto Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s.

Byk číslo CZ794687053, ROLAND (HG 453).
Foto Natural spol. s r.o.

Kráva číslo CZ347761953.
Foto Natural spol. s r.o.

6. Kontrola užítkovosti (KU) masných plemen skotu

Masná plemena, resp. krávy bez TPM, jsou jedinou kategorií skotu, jejichž početní stavy se dlouhodobě zvyšují, mimo jiné v důsledku významné ekonomické podpory tohoto způsobu chovu. K 1. 4. 2018 se jich chovalo 222 tis. kusů. Kontrolu užítkovosti masných plemen podle národních a mezinárodních směrnic zajišťují pracovníci Českého svazu chovatelů masného skotu, z. s. V roce 2017 prověřil kontrolu užítkovosti a identifikaci masných plemen skotu audit ICAR. Příští audit ICAR se uskuteční v prvním pololetí roku 2020.

Výsledky kontroly užítkovosti

K posouzení úrovně chovu krav bez TPM a realizaci opatření ke zlepšování výsledků je využívána analýza ukazatelů získaných v rámci KU, která se provádí od roku 1991. Kontrolní rok trvá od 1. 10. do 30. 9. následujícího roku. Rok uváděný v této kapitole je rokem, v němž byla KU za příslušné období uzavřena.

Tab. 59 Početní stavy krav masných plemen v kontrole užítkovosti (KU)

Rok	Křav bez TPM			Narozeno telat ¹⁾	
	celkem	v KU	%	celkem	natalita ²⁾
2013	184 597	19 084	10,3	15 489	82,0
2014	191 331	19 655	10,3	16 817	86,8
2015	203 958	20 051	9,8	17 818	89,7
2016	211 237	21 005	9,9	18 284	89,1
2017	216 095	21 857	10,1	19 074	89,0
Rozdíl³⁾	+31 498	+2 773	-0,2	+3 585	+7,0

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

¹⁾ živě narozená telata

²⁾ na 100 krav průměrného stavu

³⁾ rok 2017 minus rok 2013

Z tab. 59 je patrné, že v letech 2013 až 2017 se počet krav chovaných v systému bez TPM zvýšil z 19 084 na 21 857 kusů. Podíl krav se v kontrole užítkovosti pohyboval na úrovni okolo 10 %.

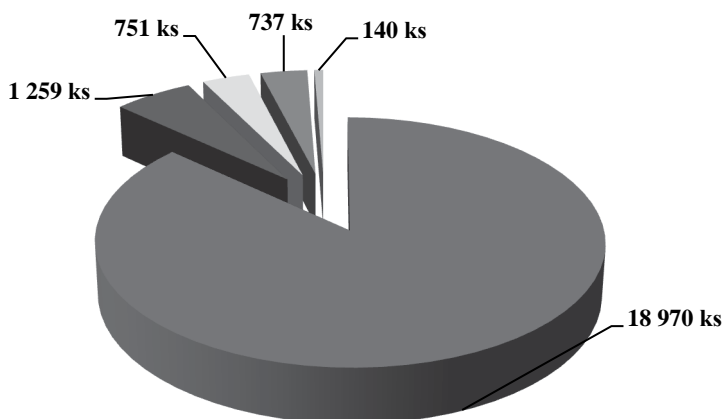
Tab. 60 Stavby krav podle podílu krve masného plemene

Zkratka	Podíl masného plemene	2015	2016	2017
A	Křava masných plemen 100 %	16 715	17 820	18 970
B	Křavy 88 až 99 % masných plemen	1 328	1 404	1 259
C	Křavy 75 až 87 % masných plemen	984	915	751
D	Křavy 50 až 75 % masných plemen	830	741	737
K	Křavy s podílem C a bez původu	194	125	140
Celkem zapojeno krav		20 051	21 005	21 857

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

V kontrole užítkovosti převažovaly krávy s podílem 100 % krve daného plemene (tab. 60).

Graf 16 Počet krav podle podílu krve masných plemen (2017)

- Kráva masných plemen 100 %
- Krávy 88 až 99 % masných plemen
- Krávy 75 až 87 % masných plemen
- Krávy 50 až 75 % masných plemen
- Krávy s podílem C a bez původu

Tab. 61 Počty krav masných plemen a kříženek v KU k 30. 9. daného roku

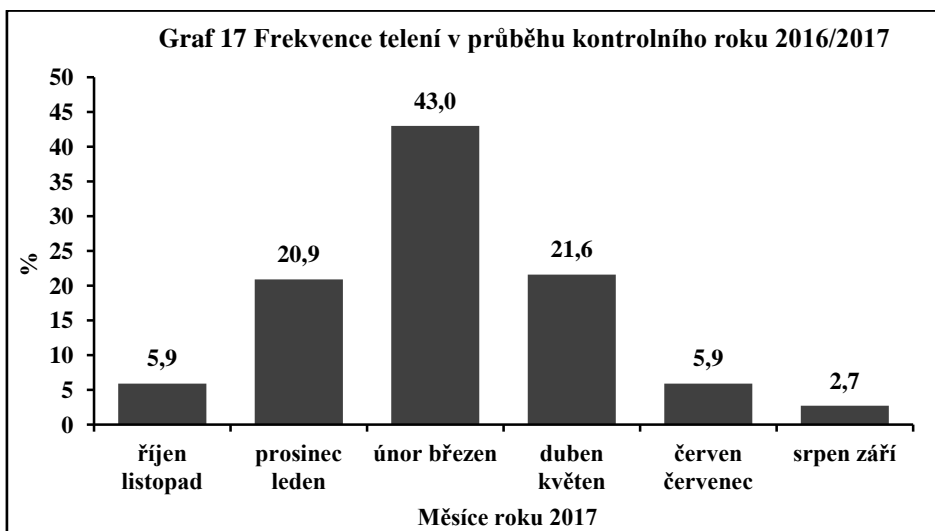
Plemeno	Zkratka	2016	2017		
			krav	% ¹⁾	% ²⁾
aberdeen angus	AA	4 022	4 354	96,5	19,9
belgické modré	BM	43	36	80,6	0,2
blonde d'Aquitaine	BA	775	643	81,6	2,9
galloway	GA	397	338	89,1	1,5
gasconne	GS	650	570	99,5	2,6
hereford	HE	1 026	846	92,4	3,9
highland	HI	417	390	94,4	1,8
charolais	CH	6 523	6 489	83,3	29,7
limousin	LI	2 507	2 711	93,5	12,4
masný simentál	MS	3 387	3 649	83,7	16,7
Ostatní ³⁾	x	537	970	69,7	4,4
piemontese	PI	520	648	48,0	3,0
salers	SA	201	213	100,0	1,0
Celkem	x	21 005	21 857	86,8	100,0

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

¹⁾ krav s podílem 100 % krve příslušných plemen (v %)

²⁾ podíly jednotlivých plemen na celkovém počtu krav masných plemen

³⁾ ostatní plemena a kříženky v kontrole užitekosti

Hlavním ekonomicky významným ukazatelem chovu masných krav je plodnost, resp. počet odchovaných telat na 100 krav (tab. 59). Počet odchovaných krav se zvýšil z 82,0 v roce 2013 na 89,0 na 100 krav průměrného stavu v roce 2017. V letech 2013 až 2017 nebyla v žádném roce překročena hranice 90,0 narozených telat na 100 krav průměrného stavu.

V rámci KU jsou v souladu s příslušnými zásadami hodnoceny ukazatele za jednotlivá masná plemena včetně různých stupňů křížení. Z tab. 60 je zřejmé další zvýšení stavů krav chovaných v systému bez TPM mezi roky 2016 a 2017. Nejrozšířenějšími plemeny byly v roce 2017 charolais, aberdeen angus, masný simental a limousin (tab. 61).

Tab. 62 Ukazatele reprodukce krav (plemena řazena abecedně)

Plemeno	Věk při prvním otelení (měsíců)			Délka mezidobí (dnů)		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
AA	29	30	30	397	397	389
BA	36	36	37	437	442	436
BM	32	34	35	432	449	424
GA	36	36	36	436	425	428
GS	36	37	36	395	435	407
HE	35	35	35	414	408	416
HI	42	40	40	433	431	408
CH	36	36	36	427	421	423
LI	37	36	37	399	417	411
MS	32	32	32	427	414	410
PI	35	35	37	430	418	457
SA	35	36	35	387	464	412
Průměr	35,1	35,3	35,5	418	427	418

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

V souladu se zásadami výživy, využívání pastvy a ekonomiky chovu se dlouhodobě uplatňuje sezónní telení krav. Podle údajů v grafu 17 se v období 2016/2017 nejvíce telat narodilo v únoru a březnu, nejméně v srpnu a v září.

Průměrný věk jalovic při 1. otelení se zvýšil z 35,1 měsíců v roce 2015 na 35,5 měsíců v roce 2017 (tab. 62). Mezi jednotlivými plemeny existovala velká variabilita. V roce 2017 bylo dosaženo průměrné délky mezidobí 418 dnů.

Tab. 63 Porodní hmotnosti telat a průběh porodů podle plemen

Plemeno	Porodní hmotnost (kg)				Podíl obtížných porodů (%)	
	býci		jalovice		2016	2017
	2016	2017	2016	2017		
AA	38	38	35	36	0,5	0,7
BA	42	46	39	41	1,6	2,4
GS	37	39	35	36	0,6	0,2
HE	38	41	36	37	2,0	0,9
CH	44	44	41	41	2,0	1,4
LI	41	42	39	39	0,6	0,7
MS	42	44	39	40	1,7	2,0
PI	41	42	38	38	0,8	1,3
SA	38	39	35	37	0,0	0,5
Průměr	40,1	41,7	37,4	38,3	1,1	1,1
BM	42	42	41	38	41,2	34,1
GA	33	33	31	31	0,4	0,4
HI	29	30	27	28	0,0	0,0

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

Tab. 64 Porody krav a ztráty telat v roce 2017

Plemeno	Nar. telat celkem	Z počtu narozených telat (%)			Porody dvojčat ¹⁾
		mrtvě nar.	zmetání	ztráty celk.	
AA	4 174	2,1	0,1	2,2	4,0
BA	546	1,6	0,0	1,6	2,2
BM	94	4,3	0,0	4,3	4,3
GA	261	1,5	0,0	1,5	1,0
GS	483	1,7	0,0	1,7	1,9
HE	783	1,1	0,0	1,1	2,7
HI	298	0,7	0,0	0,7	0,4
CH	5 757	2,0	0,2	2,2	4,0
LI	2 403	1,0	0,0	1,0	0,7
MS	3 299	2,1	0,0	2,1	4,2
PI	520	1,5	0,0	1,5	1,7
SA	194	0,5	0,0	0,5	3,6

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

¹⁾ z celkového počtu porodů (%)

Porodní hmotnosti telat a průběhy porodů (tab. 63) vykazují mezi plemeny obvyklou variabilitu, průměrné ztráty telat jsou při poměrně velkých rozdílech mezi plemeny (tab. 64) srovnatelné s dalšími státy.

Některé ukazatele plodnosti krav v KU (např. vyšší věk při 1. otelení k jistější produkci telat, popř. k udržení kvalitních plemenic v chovu, vyšší počty zvířat k optimálnímu využití TTP aj.) mohou být ovlivněny zaměřením chovů na produkci plemenných a chovných zvířat.

Tab. 65 až 68 uvádí průměrnou hmotnost telat v hlavních sledovaných úsecích odchovu.

Průměrné hmotnosti býčků a jaloviček uvedené v tab. 65 poukazují na jejich dobrou růstovou schopnost a vyhovující podmínky odchovu. Potvrzuje to i dlouhodobý zájem zahraničních chovatelů o nákup jaloviček k dalšímu chovu a zástavových býčků k výkrmu.

Tab. 65 Průměrné hmotnosti telat hlavních masných plemen skotu (kg/kus)

Období	Býčci			Jalovičky		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Při narození	39,9	40,1	41,6	37,0	37,4	38,4
120 dnů	184	186	184	171	172	169
210 dnů	290	288	286	263	268	261
365 dnů	500	506	503	369	372	382

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

Tab. 66 Hmotnost telat masných plemen ve věku 120 dnů (kg)

Plemeno	Býčci			Jalovičky		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
AA	188	190	189	176	176	175
BA	191	190	192	180	181	178
BM	165	174	182	160	175	157
GS	185	189	190	166	166	173
HE	172	175	167	158	160	156
CH	187	190	188	176	177	175
LI	189	189	187	173	174	172
MS	198	203	200	181	188	183
PI	177	176	168	165	160	159
SA	186	182	182	175	165	166
Průměr	184	185	184	171	172	169
HI	132	124	136	122	127	122
GA	149	161	153	138	139	138

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

Tab. 67 Hmotnost telat masných plemen ve věku 210 dnů (kg)

Plemeno	Býčci			Jalovičky		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
AA	293	299	302	268	271	274
BA	288	295	293	269	269	273
BM	286	280	286	274	279	253
GS	297	281	267	245	242	236
HE	266	268	265	241	246	254
CH	292	299	299	271	275	276
LI	298	288	292	266	261	264
MS	316	322	327	281	293	289
PI	266	268	256	246	244	240
SA	301	283	277	269	246	250
Průměr	290	288	286	263	263	261
HI	166	182	173	166	177	165
GA	232	232	237	203	207	220

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

Tab. 68 Hmotnost telat masných plemen ve věku 365 dnů (kg)

Plemeno	Býčci			Jalovičky		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
AA	527	529	543	380	374	398
BA	495	475	473	380	373	376
BM	445	475	484	373	426	367
GS	511	497	513	315	336	389
HE	444	512	409	340	342	340
CH	551	557	571	410	395	409
LI	516	508	521	368	372	372
MS	569	575	587	412	416	416
PI	465	467	454	359	334	356
SA	473	468	473	355	351	399
Průměr	500	506	503	369	372	382
HI	239	245	277	204	217	238
GA	310	314	345	246	239	284

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

Tab. 69 uvádí přehled o růstu býků vybraných do plemenitby. Jejich počet (včetně importů inseminačních dávek) v letech 2016 až 2018 kolísal mezi 1 736 až 1 967 kusy. Jejich plemenné složení (tab. 71) koresponduje s plemennou příslušností krav. Podíl inseminace (0 až 100 %) lze pro chov krav bez tržní produkce mléka považovat za vyhovující a srovnatelný s chovatelsky vyspělými státy. U většiny plemen je možno považovat podíl inseminace za nízký.

Tab. 69 Růst býků vybraných do plemenitby

Plemeno	Hmotnost ve 365 dnech (kg)		Výška v kříži ve 365 dnech (cm)		Ø přírůstek hmotnosti (g/kus/den)			
	2017	2018	2017	2018	v testu		od narození	
					2017	2018	2017	2018
AA	556	567	132	132	1 685	1 747	1 430	1 464
BA	518	547	137	139	1 576	1 807	1 321	1 392
BM	486	557	123	122	1 394	1 550	1 150	1 383
GS	511	517	132	133	1 350	x	1 296	1 280
HE	521	542	134	133	1 525	1 617	1 324	1 376
CH	571	580	135	136	1 791	1 776	1 460	1 483
LI	528	535	135	135	1 550	1 557	1 346	1 364
MS	583	597	139	137	1 812	1 847	1 492	1 530
PI	490	504	132	132	1 576	1 531	1 255	1 271
SA	504	503	135	136	1 356	1 358	1 265	1 278
SS ¹⁾	499	527	130	129	x	x	1 271	1 331
UU ¹⁾	533	519	127	127	1 626	1 481	1 353	1 313
PP ¹⁾	497	496	129	129	1 367	1 423	1 250	1 254
MM ¹⁾	581	x	139	x	1 841	x	1 552	x
DD ¹⁾	527	x	134	x	x	x	1 330	x
VV ¹⁾	x	512	x	136	x	x	x	1 285
BB ¹⁾	x	507	x	131	x	1 341	x	1 291

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

¹⁾ názvy plemen pod tab. 72

Tab. 70 Býci masných plemen v plemenitbě z domácí produkce a z dovozu

Původ	2015		2016		2017		2018	
	kusů	%	kusů	%	kusů	%	kusů	%
Domácí	1 495	85,0	1 487	86,0	1 737	88,0	1 674	89,0
Importy ¹⁾	265	15,0	249	14,0	230	12,0	209	11,0
Celkem	1 760	100,0	1 736	100,0	1 967	100,0	1 883	100,0

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

¹⁾ údaje zahrnují i import inseminačních dávek

Za pozitivní lze považovat skutečnost, že většina býků vybraných do plemenitby pochází z domácího šlechtění (89 % v roce 2018). Na dovezené a od importovaných býků pocházející inseminační dávky pak ve stejném roce připadalo 11 %.

Vyšší počty býků zařazovaných do plemenitby souvisejí s růstem početních stavů masných krav a se snahou o dosahování lepších reprodukčních a ekonomických výsledků chovu této významné kategorie skotu. ČR je v produkci býků pro plemenitbu již několik let soběstačná. Importovaní plemenci jsou využíváni zejména k produkci synů do plemenitby. Přehled o růstu býků vybraných do plemenitby uvádí tab. 69.

Tab. 71 Plemenní býci vybraní do plemenitby a podíl inseminace v chovech

Plemeno ¹⁾	Býci vybraní do plemenitby včetně importů (kusů)			Podíl inseminace v chovech zapojených do KUMP (%)		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
MS	395	455	455	22	22	22
CH	385	461	388	30	30	28
LI	341	380	398	25	24	23
AA	286	365	365	12	13	11
BA	79	70	72	36	35	28
HE	45	32	28	16	18	17
GA	30	17	21	3	2	3
BM	28	32	13	46	61	57
PI	31	22	18	16	18	9
SA	21	14	17	29	20	17
HI	17	11	24	0	0	1
GS	23	27	24	5	7	7
UU ¹⁾	19	27	16	33	19	13
PP ¹⁾	12	17	15	58	55	49
DX ¹⁾	8	11	7	1	6	1
SS ¹⁾	8	13	8	2	12	4
TT ¹⁾	4	3	2	13	7	0
BB ¹⁾	1	2	1	32	16	16
MM ¹⁾	1	1	1	100	100	100
DD ¹⁾	0	1	0	0	0	0
VV ¹⁾	2	1	2	0	20	0
WA ¹⁾	0	3	1	44	61	77
PG ¹⁾	0	2	7	0	0	3
Celkem	1 736²⁾	1 967²⁾	1 883²⁾	22	22	20

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

¹⁾ názvy plemen pod tab. 72

²⁾ býci celkem (údaje zahrnují i import inseminačních dávek)

Tab. 72 Počty a skladba plemeniků vybraných do plemenitby (rok 2018)

Plemeno	Původ plemeniků			Celkem
	domáci	import	import dávek	
MS	422	29	4	455
CH	333	35	20	388
LI	351	36	11	398
AA	345	9	11	365
BA	61	8	3	72
HE	23	2	3	28
GS	23	0	1	24
PI	18	0	0	18
GA	15	5	1	21
SA	15	2	0	17
UU ¹⁾	13	2	1	16
HI	21	3	0	24
PP ¹⁾	14	0	1	15
BM	3	3	7	13
SS ¹⁾	7	0	1	8
DX ¹⁾	6	1	0	7
TT ¹⁾	1	1	0	2
BB ¹⁾	1	0	0	1
MM ¹⁾	0	0	1	1
DD ¹⁾	0	0	0	0
VV ¹⁾	2	0	0	2
PG ¹⁾	0	3	4	7
WA ¹⁾	0	0	1	1
celkem	1 674	139	70	1 883

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

¹⁾ *UU = aubrac; SS = shorthorn; PP = parthenais; TT = texas longhorn; MM = rouge des prés; DD = andorský hnědý; VV = vosgienne; WA = wagyu; BB = bazadaise, DX = dexter, PG = pinzgavský*

7. Reprodukce a inseminace skotu

Plodnost skotu je po mléčné užitkovosti nejvýznamnější užitkovou vlastností. Za ideální se považuje získání jednoho zdravého telete od krávy za rok. Dobré plodnosti krav odpovídají délka inseminačního intervalu do 75 dnů, březost po první inseminaci nad 50 %, inseminační index do 1,5, délka servis periody do 100 dnů a délka mezidobí do 385 dnů. Při vysoké užitkovosti lze tolerovat prodloužení mezidobí na 400 dnů spolu s adekvátním prodloužením inseminačního intervalu a servis periody. Jak je zřejmé z následujících tabulek, existují ve zlepšení ukazatelů plodnosti v mnoha chovech rezervy ke zlepšení ekonomických výsledků výroby mléka.

Tab. 73 Počty prvních inseminací a zabřezávání po všech inseminacích

Rok	První inseminace (tis.)			Březích po všech inseminacích (tis.)		
	krávy	jalovice	celkem	krávy	jalovice	celkem
2014	348	147	495	317	142	459
2015	349	154	503	321	149	470
2016	348	153	501	317	147	464
2017	342	151	493	315	146	461
2018	340	150	490	308	144	452

Pramen: ČMSCH, a. s.

U vývoje celkového počtu prvních inseminací nebyl zaznamenán jednoznačný trend (tab. 73). V roce 2018 došlo k meziročnímu poklesu prvních inseminací a počtu březích krav po všech inseminacích.

Nízký podíl inseminací krav masných plemen poukazuje na převažující podíl přirozené plemenitby u krav chovaných v systému bez tržní produkce mléka.

Tab. 74 První inseminace podle plemenné příslušnosti býků (%)

Rok	1. insem. celk. (tis.)	Plemena – užitkové typy (% z prvních inseminací)				
		H ²⁾	C ¹⁾	H + C	masná ³⁾	celkem
2014	495	56,1	37,9	94,0	6,0	100,0
2015	503	56,1	37,7	93,8	6,2	100,0
2016	501	56,2	37,0	93,2	6,8	100,0
2017	493	56,5	37,1	93,6	6,4	100,0
2018	490	57,1	36,7	93,8	6,2	100,0

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ včetně ostatních plemen s kombinovanou užitkovostí

²⁾ včetně ostatních dojných plemen

³⁾ včetně býků českého strakatého plemene – zlepšovatelů masné užitkovosti

Na celkovém počtu prvních inseminací se v roce 2018 podílely 57,1 % krávy holštýnského plemene, 36,7 % dojnice českého strakatého plemene a 6,2 % masná plemena skotu (tab. 74).

V tab. 75 je uveden přehled o základních ukazatelích reprodukce, v tab. 76 pak přehled o zabřezávání v jednotlivých měsících roku 2018.

Tab. 75 Zabřezávání po první inseminaci, servis perioda a inseminační interval

Rok	Délka (dnů)		
	inseminační interval	SP	mezidobí
2014	75,3	118,8	407
2015	75,4	118,8	404
2016	74,2	116,6	401
2017	73,7 ¹⁾	116,6 ¹⁾	401
2018	74,5	116,5	397

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ údaje za březen 2018

Tab. 76 Březost po první a po všech inseminacích v roce 2018

Měsíce	Březost po 1. inseminaci v %			Březost po všech inseminacích v %		
	krávy	jalovice	celkem	krávy	jalovice	celkem
1.	43,2	60,9	48,6	42,8	57,9	46,7
2.	43,4	61,7	48,8	42,6	58,9	46,6
3.	45,9	62,6	50,7	43,9	59,2	47,6
4.	46,2	64,1	51,9	44,2	61,3	48,6
5.	43,2	63,6	49,8	41,6	60,3	46,5
6.	41,9	62,8	48,7	39,9	60,4	45,2
7.	40,5	62,2	47,3	37,7	58,8	43,0
8.	35,8	61,2	43,5	33,6	57,9	39,4
9.	39,3	60,8	45,5	37,6	58,3	42,3
10.	42,6	62,5	48,7	41,5	59,5	45,7
11.	42,9	61,6	48,5	42,5	58,1	46,0
12.	43,0	60,2	48,1	42,4	57,5	45,9

Pramen: ČMSCH, a. s.

Vzhledem k ekonomickému významu plodnosti by měly být krávy inseminovány po otelení poprvé v průměru o 10 dnů dříve, zabřezávání by mělo být o 5 až 10 % vyšší a SP a mezidobí by měly být o 10 až 15 dnů kratší. Výsledky chovů s vysokou užitkovostí a dobrou reprodukci potvrzují, že lze tyto dva základní ukazatele v praxi úspěšně skloubit. Ztrátu z prodloužení SP nebo mezidobí nad optimální délku lze odhadnout na 50 až 70 Kč na den, resp. na 1 000 až 1 400 Kč na pohlavní cyklus. Nevyhovující plodnost je (podle literárních údajů) až z 60 % způsobena nedostatky v managementu a ze 40 % ve výživě a krmění dojníc. Často je možno plodnost zlepšit pomocí ekonomicky méně náročných opatření. Patří mezi ně zlepšení organizace a řízení práce a sledování a evidence příznaků říje.

Nejlépeších výsledků v zabřezávání po první inseminaci bylo dosaženo v roce 2018 (tab. 77), které byly stejně jako v minulých letech vykázaný u masných plemen. České strakaté plemence zabřezávaly úspěšněji než holštýnské.

Tab. 77 Zabřezávání plemenic skotu po první inseminaci podle plemen v roce 2018

Plemeno	Krávy		Jalovice		Celkem	
	počet	%	počet	%	počet	%
české strakaté	56 962	44,6	30 950	59,1	87 912	48,8
holštýnské	67 775	36,0	53 201	60,9	120 976	43,9
masná a ostatní	13 738	63,7	6 448	71,9	20 186	66,1

Pramen: ČMSCH, a. s.

Nejvyužívanějším býkem českého strakatého plemene byl býk REMMEL (BCH-139). V roce 2018 bylo jeho spermatem provedeno 8 859 prvních a 17 677 všech inseminací. Majitelem tohoto býka je CRV Czech Republic, spol. s r. o. Nejvyšší podíl býků mezi deseti nejvyužívanějšími býky českého strakatého plemene měla společnost CRV Czech Republic, spol. s r. o. (tab. 78).

Nejvyšší počet holštýnských plemenic byl inseminován býkem HOTLINE (NXB-351), jehož majitelem byla společnost CRV Czech Republic, spol. s r. o. Nejvyšší podíl mezi deseti nejvyužívanějšími býky měla společnost CRV Czech Republic, spol. s r. o. (tab. 79).

Tab. 78 Nejvyužívanější býci českého strakatého plemene v roce 2018¹⁾

Státní registr	Jméno	Rok nar.	Počet inseminací		GZW ⁴⁾	IMU FW ⁵⁾	Majitel
			prvních	všech			
BCH-139	REMMEL	2012	8 859	17 677	125	112	CRV ²⁾
HG-426	WOBLER	2011	7 363	14 241	134	107	CRV ²⁾
HCH-034	HUBERUS	2016	6 787	12 887	125	104	CRV ²⁾
HG-369	LANSLIDE	2012	6 419	12 289	123	93	CHD IMPULS ³⁾
AMT-048	GALILEO	2007	5 388	10 507	134	108	CRV ²⁾
RAD-483	RALDI	2009	4 689	9 028	124	86	CRV ²⁾
RAD-526	VESUVIO	2015	4 620	9 433	129	114	CRV ²⁾
HCH-014	HARIBO	2013	3 793	7 273	127	98	CRV ²⁾
HG-393	MESIAS	2013	3 353	7 104	130	106	REPROGEN
HG-442	WAVE	2016	3 346	6 814	134	112	CRV ²⁾

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ PH u býků za období 12/2018

²⁾ CRV Czech Republic, spol. s r. o.

³⁾ Chovatelské družstvo Impuls, družstvo

⁴⁾ Celkový ekonomický index pro fleckvích

⁵⁾ Index masné užitkovosti

Tab. 79 Nejvyužívanější býci holštýnského plemene v roce 2018

Státní registr	Kódové jméno	Rok nar.	Inseminace		SIH	PH kg bílk.	Majitel
			první	všech			
NXB-351	HOTLINE	2015	6 979	12 997	132	15	CRV ¹⁾
NEO-724	LONDON	2014	5 778	11 614	129	41	CRV ¹⁾
NEO-648	ELDORADO	2015	5 355	11 430	125	37	CBS CZ Breed. ²⁾
NXB-431	VANCOUVER	2016	4 147	8 863	146	51	Zooservis
NEO-120	AJAX	2010	3 943	8 693	129	32	CRV ¹⁾
NXB-172	SKETCH	2013	3 212	8 295	125	30	CRV ¹⁾
NEO-267	POLLEDSTAR	2011	3 146	6 740	127	41	NATURAL ³⁾
NEO-732	ZEPPELIN	2016	2 750	6 049	126	29	CRV ¹⁾
NEO-165	GEM	2010	2 544	5 643	128	16	CRV ¹⁾
NEO-547	G-FORCE	2010	2 307	4 731	143	33	CRV ¹⁾

Pramen: ČMSCH, a. s., PH u býků za období 12/2018

¹⁾ CRV Czech Republic, spol. s r. o.

²⁾ CBS - Czech Breeding Services s. r. o.

³⁾ Natural spol. s r. o.

8. Kontrola výkrmnosti býků českého strakatého plemene

Výsledky kontroly výkrmnosti

Produkce kvalitního hovězího masa je významnou užitkovou vlastností českého strakatého skotu. V souladu se šlechtitelským programem tohoto plemene jsou ve Stanicích kontroly výkrmnosti skotu (SKVS) hodnoceny mimo jiné výsledky kontroly užitkovosti synů testovaných býků. V letech 2014 až 2018 byl zaznamenán pokles počtu hodnocených zvířat. V roce 2018 byl dosažen přírůstek v testu 1 121 g, přírůstek celkem 1 079 g, netto přírůstek 618 g a netto korigovaný přírůstek 626 g na kus a den (tab. 80).

Tab. 80 Výsledky stanic kontroly výkrmnosti skotu (plemeno české strakaté)

Rok	Hodnoceno zvířat	Přírůstek (g) na kus a den			
		V testu ¹⁾	Celkem ²⁾	Netto	Netto korigovaný
2014	399	1 092	1 059	607	611
2015	409	1 105	1 068	611	617
2016	393	1 156	1 100	630	646
2017	351	1 124	1 082	620	628
2018	212	1 121	1 079	618	626

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ věk 150 až 530 dnů, 150 až 600 dnů od roku 2013

²⁾ od narození do porážky

Vývoj tříd zmasilosti JUT býků českého strakatého plemene

Zařazení býků do jatečných tříd ovlivňuje podíl krve českého strakatého plemene. Potvrzují to údaje v tab. 81. S nižším podílem krve se snižoval i podíl zvířat zařazených do tříd E+U+R a zvyšoval se podíl zvířat ve třídách O a P. Do tříd E+U+R bylo v roce 2018 zařazeno 90,5 % býků plemenné skupiny C1, 85,0 % býků plemenné skupiny C2 a 75,9 % býků plemenné skupiny C3. Podíl býků zařazených do třídy zmasilosti P byl minimální (tab. 82).

Tab. 81 Třídy zmasilosti býků českého strakatého plemene (2018)

Plemenná skupina	Zastoupení býků ve třídách zmasilosti (%)					
	E	U	R	E+U+R	O	P
C1	0,6	33,1	56,8	90,5	9,0	0,5
C2	0,1	23,3	61,6	85,0	14,6	0,4
C3	0,3	15,7	60,0	76,0	22,7	1,3

Pramen: Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s.

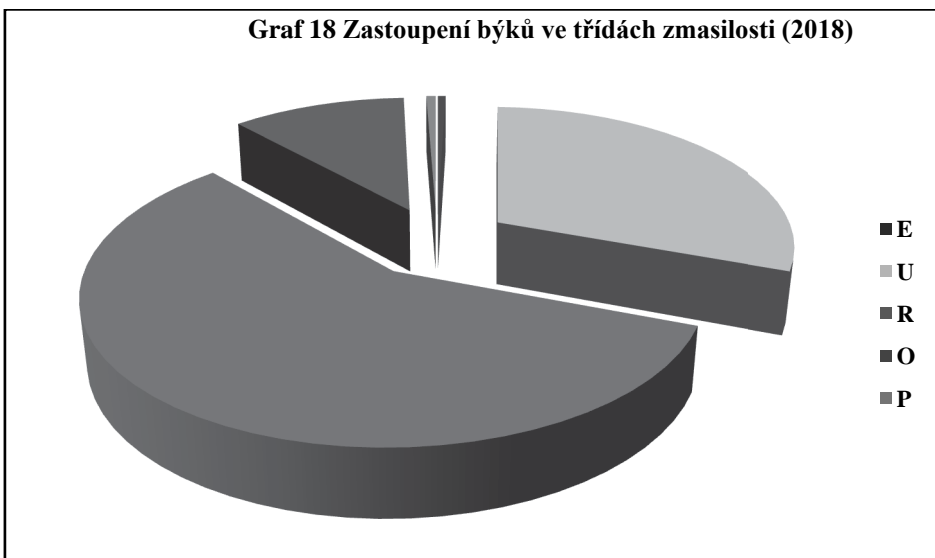
Z tabulky 82 je patrné, že v letech 2014 až 2018 se podíl jatečných býků v nejvyšších třídách zmasilosti E a U zvýšil. Ze vztahu obchodních tříd a nákupních cen jatečných zvířat je zřejmý dopad tohoto ukazatele na ekonomické výsledky chovu skotu českého strakatého plemene.

Tab. 82 Vývoj tříd zmasilosti JUT býků českého strakatého plemene

Třída	Zastoupení býků ve třídách zmasilosti (%)				
	2014	2015	2016	2017	2018
E	0,2	0,2	0,2	0,3	0,5
U	21,5	23,5	25,8	27,1	30,2
R	66,5	65,1	62,1	61,2	57,7
E+U+R	88,2	88,8	88,1	88,6	88,4
O	11,3	10,8	11,3	10,7	11,1
P	0,5	0,4	0,6	0,7	0,5

Pramen: Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s.

Graf 18 Zastoupení býků ve třídách zmasilosti (2018)

9. Vybrané údaje z ústřední evidence skotu (ÚE)

Organizací pověřenou vedením ústřední evidence, resp. identifikací a registrací skotu, je ČMSCH, a. s. ÚE je významnou součástí společné organizace trhu s živočišnými produkty. Jejím hlavním cílem je možnost sledování pohybu (přesunů) zvířat v případě výskytu nakažlivých chorob, současně je nezbytným podkladem pro přímé a další platby vyplácené na zvířata a na plochu. Systém identifikace a registrace skotu je uveden v legislativě unie a z ní odvozených domácích předpisech vymezujících úkoly a povinnosti všech „účastníků“ chovu skotu. Chovatelů se týkají hlavně povinnosti hlásit ve stanovených termínech a předepsaným způsobem pověřené organizaci údaje o narození, úhynech a přesunech zvířat (nákupy, prodeje aj.), vést stájový registr zvířat, uchovávat předepsané doklady a umožnit pověřeným osobám provádění kontrol. ČMSCH, a. s., jako organizace pověřená vedením ÚE, vydává metodické „Pokyny pro chovatele“, ve kterých je charakterizován způsob provádění identifikace a registrace jednotlivých druhů zvířat a detailně jsou specifikovány povinnosti chovatelů. Základními výrobními a organizačními jednotkami chovu skotu jsou zemědělské podniky (chovy) a jejich hospodářství.

Tab. 83 Zemědělské podniky s chovem skotu (1. 1. 2019)

Počet skotu (kusů)	Zemědělské podniky		
	n	%	skotu %
1 – 10	9 606	51,4	1,9
11 – 50	4 929	26,4	6,4
51 – 200	2 426	13,0	12,2
201 – 500	722	3,9	11,9
501 – 1 000	486	2,6	18,0
nad 1 000	508	2,7	49,6
Celkem	18 677	100,0	100,0

Pramen: MZe

Z tab. 83 je patrné, že k 1. 1. 2019 se skot choval v 18 677 podnicích. Nejvyšší podíl tvořily podniky s 1 až 10 kusy skotu, na které ale připadalo pouze 1,9 % zvířat. Téměř polovina skotu (49,6 %) byla chována v podnicích s více než 1 000 kusy skotu.

Tab. 84 Zemědělské podniky podle počtu dojených krav (1. 1. 2019)

Počet krav (kusů)	Zemědělské podniky		
	n	%	krav %
1 – 10	1 960	57,0	1,1
11 – 50	440	12,8	3,0
51 – 200	402	11,7	12,1
201 – 500	402	11,7	35,6
501 – 1 000	199	5,8	35,5
nad 1 000	36	1,0	12,7
Celkem	3 439	100,0	100,0

Pramen: MZe

Z tab. 84 vyplývá, že stejně jako u skotu celkem připadal na začátku roku 2019 z celkem 3 439 podniků na nejpočetnější skupinu (57,0 %) s chovem 1 až 10 dojnic nejnižší podíl z dojených krav celkem (1,1 %). Nejvyšší podíl krav se choval v podnicích nad 200 krav.

Přehled o zemědělských podnicích podle počtu krav k 1. 1. 2019 celkem uvádí tab. 85 a podle počtu býků tab. 86.

Tab. 85 Zemědělské podniky podle počtu krav (1. 1. 2019)

Počet krav (kusů)	Zemědělské podniky		
	n	%	krav %
1 – 10	6 866	57,5	3,9
11 – 50	3 036	25,4	11,6
51 – 200	1 167	9,8	19,5
201 – 500	588	4,9	30,6
501 – 1 000	232	1,9	25,3
nad 1 000	43	0,5	9,1
Celkem	11 932	100,0	100,0

Pramen: MZe

Tab. 86 Zemědělské podniky podle počtu býků (1. 1. 2019)

Počet býků (kusů)	Zemědělské podniky		
	n	%	býků %
1 – 10	8 484	67,4	8,6
11 – 50	2 809	22,3	18,1
51 – 200	928	7,4	26,2
201 – 500	274	2,2	24,8
501 – 1 000	88	0,6	17,0
nad 1 000	12	0,1	5,3
Celkem	12 595	100,0	100,0

Pramen: MZe

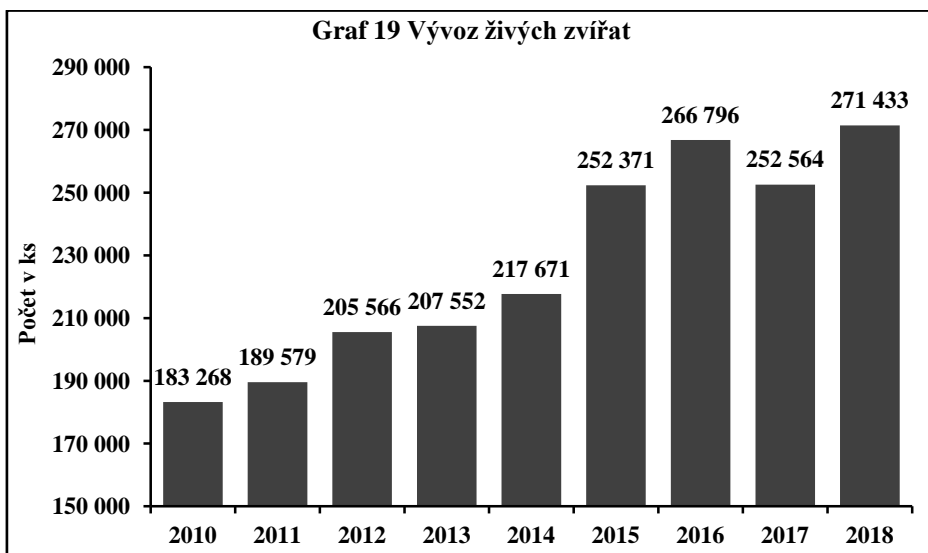
Zahraniční obchod s živým skotem (vývoz a dovoz živých zvířat)

Z tab. 87 je patrný dlouhodobý trend zvyšování vývozu živých zvířat. Jejich počet se zvýšil z 217 671 v roce 2014 na 271 433 v roce 2018, to je o 25 %. V roce 2018 se meziročně zvýšil počet exportovaných živých zvířat o 7,5 %.

Tab. 87 Vývozy skotu podle údajů ústřední evidence (všechna plemena)

Rok	♂ (kusů)	♀ (kusů)	Celkem (kusů)
2014	145 587	72 084	217 671
2015	168 438	83 933	252 371
2016	175 850	90 946	266 796
2017	161 391	91 173	252 564
2018	174 834	96 599	271 433

Pramen: MZe

Tab. 88 Vývoz skotu z ČR v roce 2018

Země	♂ (kusů)	♀ (kusů)	Celkem	
			kusů	%
Turecko	50 330	8 850	59 180	21,8
Rakousko	21 435	30 634	52 069	19,2
Španělsko	30 464	178	30 642	11,3
Belgie	27 954	401	28 355	10,5
Německo	7 526	17 450	24 976	9,2
Slovinsko	10 234	7 518	17 752	6,5
Chorvatsko	5 136	12 529	17 665	6,5
Nizozemsko	12 631	423	13 054	4,8
Itálie	755	6 737	7 492	2,8
Polsko	2 418	4 646	7 064	2,6
Libanon	1 904	1 194	3 098	1,1
Řecko	645	1 210	1 855	0,7
Bosna a Her.	1 260	569	1 829	0,7
Slovensko	1 174	617	1 791	0,7
Rumunsko	102	1 058	1 160	0,4
Srbsko	377	692	1 069	0,4
Ostatní	489	1 893	2 382	0,8
Celkem vývoz	174 834	96 599	271 433	100,0

Pramen: MZe

Struktura zahraničního obchodu se v letech 2014 až 2018 výrazněji nezměnila. Přehled nejvýznamnějších vývozních a dovozních teritorií v roce 2018 uvádějí tab. 88 a 90.

V roce 2018 bylo do ČR dovezeno celkem 8 844 kusů, což je zanedbatelný podíl počtu zvířat ve stejném roce vyvezených.

Rozhodující podíl na vývozu tvořila zvířata samčího pohlaví do 1 roku. Nejvíce se exportovala zvířata samčího pohlaví.

Z bilance zahraničního obchodu vyplývá vysoký převis vývozu nad dovozy živého skotu, resp. vysoká aktivní „početní“ bilance.

Tab. 89 Vývoz zvířat podle věku v roce 2018

Věk zvířat (dny)	♂ (kusy)	% ¹⁾	♀ (kusy)	% ²⁾
Do 366 dnů	131 464	75,2	25 458	26,4
367 až 732	36 138	20,7	25 502	26,4
více než 732	4 192	2,4	45 212	46,8
Neznámé stáří	3 040	1,7	427	0,4
Celkem	174 834	100,0	96 599	100,0

Pramen: MZe

¹⁾ z celkového počtu vyvezených zvířat samčího pohlaví

²⁾ z celkového počtu vyvezených zvířat samičího pohlaví

Tab. 90 Dovoz skotu do ČR v roce 2018

Země	♂ (kusy)	♀ (kusy)	Celkem	
			kusy	%
Belgie	2 586	9	2 595	29,3
Německo	1 016	425	1 441	16,3
Španělsko	1 342	0	1 342	15,2
Irsko	687	59	746	8,4
Francie	319	368	687	7,8
Estonsko	642	0	642	7,3
Rakousko	304	190	494	5,6
Nizozemsko	17	251	268	3,0
Slovensko	70	178	248	2,8
Velká Británie	8	158	166	1,9
Litva	163	0	163	1,8
Dánsko	7	29	36	0,4
Ostatní	6	10	16	0,2
Celkový součet	7 167	1 677	8 844	100,0

Pramen: MZe

Stavy zvířat 100 % krve daného plemene

V tab. 91 a 92 je uveden přehled o všech plemenech v ústřední evidenci skotu se 100 % krve daného plemene. Odděleně jsou uvedena dojená a masná plemena skotu.

Zvířata, která nesplňují toto kritérium, uvádí tab. 93.

Tab. 91 Stavby plemen skotu – dojená plemena (100 % podíl krve plemene)

Plemeno	♂ (kusy)	♀ (kusy)	Celkem (ks)
černostrakaté holštýnské	52 968	338 194	391 162
české strakaté	86 620	220 457	307 077
červenostřakaté holštýnské	2 825	12 106	14 931
montbéliarde	3 400	7 748	11 148
ostatní plemena	2 409	5 703	8 112
jersey	445	2 084	2 529
braunvieh	284	1 062	1 346
česká červinka	97	376	473
ayrshire	3	75	78
Dojená plemena celkem	149 051	587 805	736 856

Tab. 92 Stavby masných plemen skotu, bizonů a zubrů (100 % podíl krve)

Plemeno	♂ (kusy)	♀ (kusy)	Celkem	
			kusy	%
masný simentál	8 208	23 612	31 820	30,2
charolais	5 068	16 803	21 871	20,8
aberdeen angus	5 443	15 298	20 741	19,7
limousine	3 820	8 079	11 899	11,3
hereford	987	2 940	3 927	3,7
highland	807	2 163	2 970	2,8
blonde d'aquitaine	783	2 061	2 844	2,7
galloway	590	1 433	2 023	1,9
gasconne	326	1 639	1 965	1,9
piemontese	307	736	1 043	1,0
salers	228	782	1 010	1,0
aubrac	125	476	601	0,6
parthenaise	129	345	474	0,5
dexter	113	231	344	0,3
bizon	75	145	220	0,2
shorthorn	47	92	139	0,1
belgické modré	48	65	113	0,1
texas longorn	37	42	79	0,1
wagyu	33	34	67	0,1
jak	25	41	66	0,1
bazadaise	21	42	63	0,1
vosgienne	8	27	35	0,0
andorský hnědý skot	7	13	20	0,0
zubr	2	8	10	0,0
rouge des prés	0	3	3	0,0
brahman	0	1	1	0,0
ostatní	270	624	894	0,8
Celkem	27 507	77 735	105 242	100,0

Tab. 93 Stavby plemen skotu – kříženci k 1. 1. 2019

Plemena a kříženci	♂ (tis.)	♀ (tis.)	Celkem	
			tis.	%
Kříženci masných s českým strakatým	47,0	172,8	219,9	37,9
Kříženci dojených plemen	38,0	156,1	194,1	33,4
Kříženci masných s ost. dojenými	22,3	81,2	103,4	17,8
Kříženci masných s holštýnským	8,2	28,4	36,6	6,3
Kříženci masných plemen	4,9	21,8	26,6	4,6
Kříženci celkem	120,4	460,3	580,6	100,0

Pramen: MZe, zahrnuje zvířata, která nesplňují kritéria v tab. 91 a 92 – 100 % krve daného plemene

10. Vybrané ukazatele chovu skotu v krajích ČR

Počty obyvatel, výměru zemědělské půdy a TTP a vybrané údaje a výsledky chovu skotu ve čtrnácti krajích ČR (včetně Prahy) jsou uvedeny v tab. 94 až 101. Údaje za kraj Praha jsou ve většině případů sloučené s údaji za Středočeský kraj. Základní ukazatele (zkratky krajů, počet obyvatel, výměru zemědělské půdy a TTP) uvádí tab. 94.

Tab. 94 Kraje ČR v roce 2018

Kraj	Zkratka	Obyvatel (tis.) ¹⁾	Zem. půda (tis. ha) ²⁾	TTP ²⁾	
				tis. ha	% ³⁾
Praha	P	1 294,5	11,0	0,6	5,5
Středočeský	STC	1 352,8	549,3	70,1	12,8
Jihočeský	JHC	640,2	420,8	170,7	40,6
Plzeňský	PLK	580,8	316,5	119,9	37,9
Karlovarský	KVK	295,7	97,4	62,5	64,2
Ústecký	ULK	821,1	218,8	62,4	28,5
Liberecký kraj	LBK	441,3	102,9	63,0	61,2
Královéhradecký	HKK	551,1	235,4	66,9	28,4
Pardubický	PAK	518,3	232,1	55,1	23,7
Vysočina	VYS	508,9	363,9	84,6	23,2
Jihomoravský	JHM	1 183,2	363,7	22,9	6,3
Olomoucký	OLK	633,2	245,1	66,7	27,2
Zlínský kraj	ZLK	583,1	152,8	55,9	36,6
Moravskoslezský	MSK	1 205,9	213,4	88,8	41,6
Celkem ČR	ČR	10 610,1	3 523,1	990,1	28,1

Pramen: ČSÚ

¹⁾ počet obyvatel na začátku prvního čtvrtletí roku 2018, počet obyvatel podle regionů soudržnosti, krajů a okresů, předběžné výsledky

²⁾ ze soupisu ploch osevů k 31. 5. 2018

³⁾ z výměry zemědělské půdy v daném kraji

Více než 1 mil. obyvatel měly v roce 2018 kraje Středočeský, Praha, Moravskoslezský a Jihomoravský, nejméně obyvatel pak kraje Liberecký kraj a Karlovarský (tab. 94). Nejvyšší výměra zemědělské půdy je obhospodařována v krajích Středočeský, Jihočeský a Vysočina a nejmenší v krajích Liberecký kraj, Karlovarský a Praha. Značné rozdíly existují mezi kraji rovněž ve výměře TTP a v jejich podílu na zemědělské půdě.

Významné rozdíly mezi kraji vykazují i početní stavy skotu (tab. 95 a graf 20). Největší byly v krajích Vysočina, Jihočeský a Plzeňský (210,8, 210,3 a 153,7 kusů), nejnižší pak v krajích Ústecký a Karlovarský (42,1 a 41,4 kusů). Značné rozdíly mezi kraji existovaly u krav dojených i chovaných v systému bez tržní produkce mléka, stejně jako u dalších kategorií skotu (chovných jalovic a býků nad 12 měsíců věku).

Intenzitu chovu skotu a jeho hlavních kategorií lze posoudit z jejich počtů na 100 ha zemědělské půdy v roce 2018 (tab. 96). Při průměru 38,7 kusů kolísal počet skotu na 100 ha mezi 17,1 a 19,2 kusu v krajích Jihomoravském a Ústeckém a 50,0 a 57,9 kusu v krajích Jihočeský a Vysočina.

Tab. 95 Stavý hlavních kategorií skotu (tis. kusů, prosinec 2018)

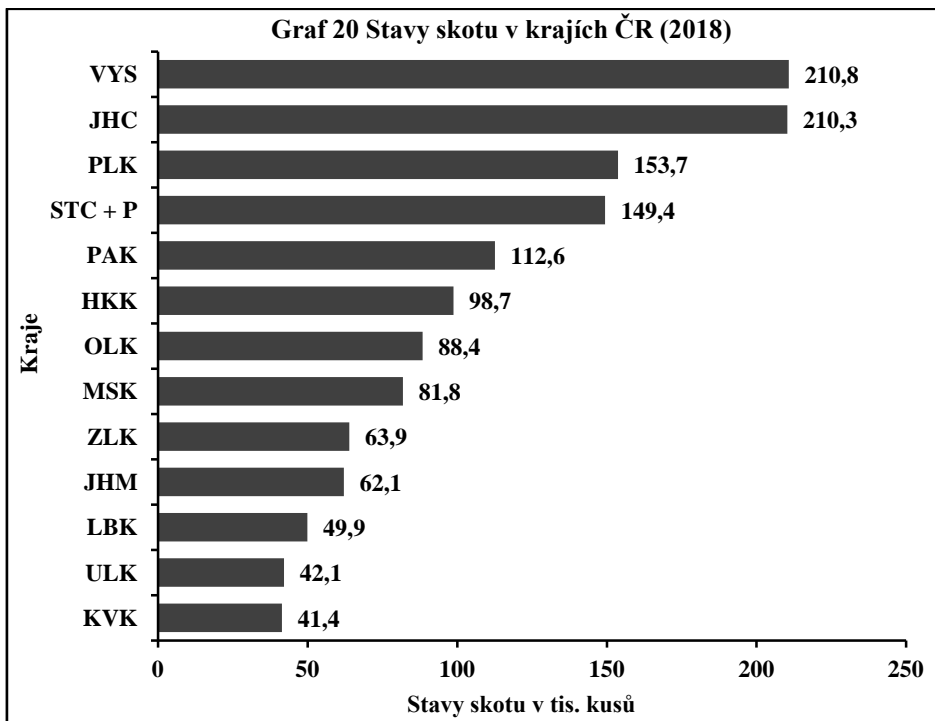
Kraj	Skot celkem	Krávy ¹⁾			Chovné jalovice ²⁾	Býci nad 1 rok ³⁾
		dojené	bez TPM	celkem		
STC + P	149,4	44,1	16,2	60,3	21,1	14,8
JHC	210,3	44,8	43,1	87,9	26,8	18,9
PLK	153,7	38,8	26,7	65,5	22,3	13,0
KVK	41,4	7,1	11,2	18,3	5,7	3,0
ULK	42,1	7,3	9,3	16,6	5,3	4,8
LBK	49,9	9,4	10,8	20,2	6,1	3,6
HKK	98,7	27,5	12,3	39,8	14,5	9,3
PAK	112,6	34,4	12,0	46,4	16,6	9,3
VYS	210,8	64,8	24,1	88,9	31,2	17,1
JHM	62,1	20,0	4,1	24,1	10,1	4,9
OLK	88,4	23,8	13,1	36,9	12,7	7,5
ZLK	63,9	17,6	10,2	27,8	9,0	4,0
MSK	81,8	19,1	18,8	37,9	11,3	4,7
ČR	1 365,1	358,7	211,9	570,6	192,7	114,9

Pramen: ČSU

¹⁾ zapuštěné a nezapuštěné

²⁾ zahrnuje jalovice ve věku 1 až 2 roky, nezahrnuje jatečné jalovice a jalovice nad 2 roky (zapuštěné, nezapuštěné a jatečné)

³⁾ zahrnuje býky a voly ve věku 1 až 2 roky a býky a voly nad 2 roky

Tab. 96 Stavby skotu na 100 ha zemědělské půdy (TTP, kusů, prosinec 2018)¹⁾

Kraj	Skot celkem	Krávy			Chovné jalovice	Býci nad 1 rok	Krávy ²⁾ bez TPM
		dojené	bTPM	celkem			
STC + P	26,7	7,9	2,9	10,8	3,8	2,6	22,9
JHC	50,0	10,6	10,2	20,8	6,4	4,5	25,2
PLK	48,6	12,3	8,4	20,7	7,0	4,1	22,3
KVK	42,5	7,3	11,5	18,8	5,9	3,1	17,9
ULK	19,2	3,3	4,3	7,6	2,4	2,2	14,9
LBK	48,5	9,1	10,5	19,6	5,9	3,5	17,1
HKK	41,9	11,7	5,2	16,9	6,2	4,0	18,4
PAK	48,5	14,8	5,2	20,0	7,2	4,0	21,8
VYS	57,9	17,8	6,6	24,4	8,6	4,7	28,5
JHM	17,1	5,5	1,1	6,6	2,8	1,3	17,9
OLK	36,1	9,7	5,3	15,0	5,2	3,1	19,6
ZLK	41,8	11,5	6,7	18,2	5,9	2,6	18,2
MSK	38,3	9,0	8,8	17,8	5,3	2,2	21,2
ČR	38,7	10,2	6,0	16,2	5,5	3,3	21,4

Pramen: ČSÚ

¹⁾ *výměry půdy převzaty z plochy osevů k 31. 5. 2018*

²⁾ *na 100 ha TTP*

Tab. 97 Vybrané ukazatele chovu dojnic (2018)

Kraj	Výroba mléka		Mléka na krávu l ²⁾	Telat na 100 krav		Úhyn % ³⁾
	mil. l	l/ha z. p. ¹⁾		narozeno	odchováno	
STC + P	400,1	714	9 038	98,6	92,3	6,4
JHC	350,5	833	7 708	96,0	88,6	7,8
PLK	333,6	1 054	8 522	99,5	92,9	6,7
KVK	51,2	526	7 054	94,6	86,2	8,9
ULK	58,5	267	7 997	94,3	87,2	7,5
LBK	74,4	723	7 779	96,3	89,1	7,5
HKK	234,9	998	8 521	100,2	94,1	6,0
PAK	294,3	1 268	8 480	102,6	96,8	5,6
VYS	571,0	1 569	8 780	100,9	93,8	7,0
JHM	176,1	484	8 741	101,3	95,4	5,8
OLK	200,4	818	8 434	99,4	91,8	7,6
ZLK	159,9	1 046	9 036	98,6	93,3	5,4
MSK	173,5	813	9 062	95,3	88,9	6,7
ČR	3 078,4	874	8 526	98,7	92,0	6,8

Pramen: ČSÚ

¹⁾ *údaj o zemědělské půdě je ze soupisu ploch osevů k 31. 5. 2018*

²⁾ *průměrná roční dojivost*

³⁾ *úhyn telat z počtu narozených*

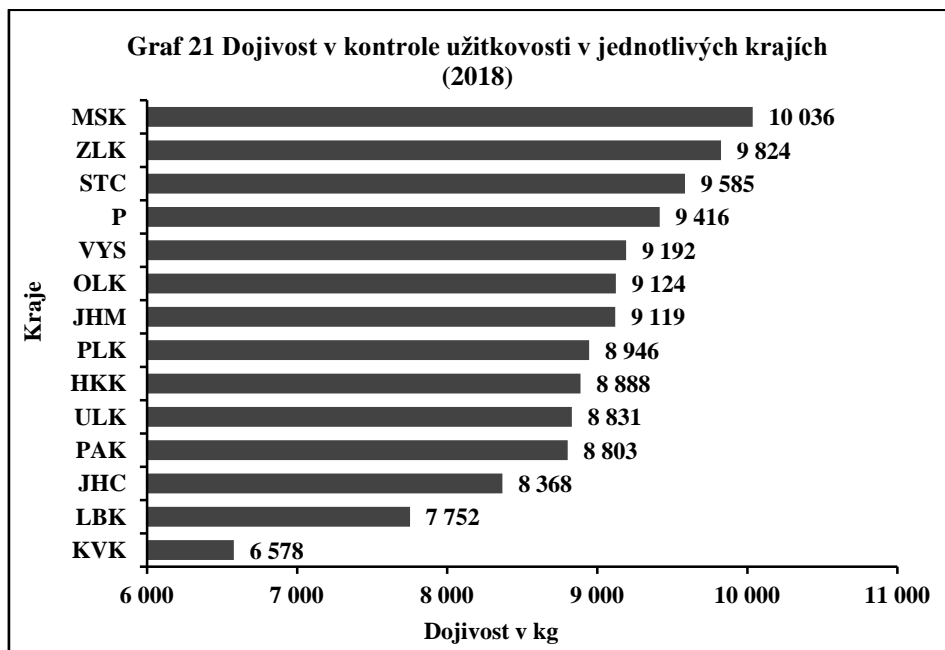
V závislosti na počtu a dojivosti dojených krav byl v roce 2018 největší objem mléka vyroben v krajích Vysočina, Středočeský a Praha, Jihočeský a Plzeňský, nejmenší pak

v krajích Ústecký a Karlovarský. Údaje o narozených a odchovaných telatech poukazují na méně uspokojivou situaci v reprodukci plemenic skotu ve všech krajích (tab. 97).

Tab. 98 Výsledky kontroly užítkovosti v roce 2018 (metoda A)

Kraj	Krav v KU	Normov. laktace	Mléko (kg)	Tuk (%)	Bílkoviny (%)	Věk při 1. otelení	Mezidobí dnů
P	226	183	9 416	3,72	3,37	24/24	395
STC	42 670	35 578	9 585	3,81	3,44	24/25	402
JHC	46 534	38 321	8 368	3,92	3,52	27/10	400
PLK	35 822	30 007	8 946	3,96	3,49	25/28	399
KVK	2 300	1 789	6 578	3,97	3,55	28/12	402
ULK	3 073	2 637	8 831	3,96	3,32	26/24	400
LBK	8 403	7 417	7 752	3,97	3,47	27/17	389
HKK	26 434	22 344	8 888	3,92	3,45	26/08	394
PAK	34 306	29 324	8 803	3,94	3,50	26/10	389
VYS	69 415	58 912	9 192	3,90	3,45	25/20	394
JHM	22 860	18 517	9 119	3,88	3,43	25/05	397
OLK	24 017	20 006	9 124	3,86	3,42	25/02	403
ZLK	16 307	13 674	9 824	3,94	3,40	24/16	401
MSK	15 583	13 353	10 036	3,78	3,34	24/14	399
ČR	347 950	292 062	9 047	3,90	3,46	25/24	397

Pramen: ČMSCH, a. s.

Tab. 98 uvádí přehled hlavních výsledků kontroly užitkovosti dojených krav v ČR. Rozdíly mezi užitkovostí výrobní (vykazované ČSÚ) a zjištěnou KU jsou způsobeny mimo jiné rozdílným vykazováním (výpočtem) dojivosti krav v KU za normované laktace.

Tab. 99 Porážkové hmotnosti skotu v krajích ČR (2018)

Kraj	Porážková hmotnost, živá hmotnost kg/kus			
	býci	krávy	jalovic	telata
Hl. m. Praha a Středočeský kraj	634	487	406	96
Jihočeský kraj	625	572	421	109
Plzeňský kraj	652	535	458	122
Karlovarský kraj	586	557	450	158
Ústecký kraj	631	519	432	134
Liberecký kraj	631	506	477	111
Královéhradecký kraj	644	489	422	73
Pardubický kraj	703	581	514	103
Kraj Vysočina	678	546	482	105
Jihomoravský kraj	704	539	507	88
Olomoucký kraj	656	588	457	116
Zlínský kraj	555	481	413	117
Moravskoslezský kraj	715	523	456	119
ČR	670	535	464	103

Stejně jako u dalších ukazatelů existují mezi kraji i rozdíly v počtech porážených zvířat a jejich porážkových hmotnostech (tab. 99 a 100). Průměrná porážková živá hmotnost býků dosáhla v roce 2018 v ČR 670 kg, krav 535 kg, jalovic 464 kg a telat 103 kg.

Tab. 100 Počet porážek skotu v krajích ČR (2018)

Kraj	Porážky (tis. kusů)				
	celkem	z toho			
		býci	krávy	jalovic	telata
Hl. m. Praha a Středočeský kraj	22,1	9,7	9,4	1,9	1,0
Jihočeský kraj	11,7	5,5	4,5	1,3	0,2
Plzeňský kraj	22,1	8,3	10,9	1,9	0,5
Karlovarský kraj	2,1	0,8	0,8	0,4	0,1
Ústecký kraj	3,9	1,0	1,0	1,7	0,1
Liberecký kraj	5,2	2,1	1,8	1,0	0,1
Královéhradecký kraj	18,9	6,2	9,4	1,8	1,0
Pardubický kraj	56,4	26,6	23,7	5,0	0,5
Kraj Vysočina	53,0	17,8	27,6	5,2	1,8
Jihomoravský kraj	9,3	5,5	2,0	1,5	0,3
Olomoucký kraj	6,6	4,3	1,6	0,5	0,1
Zlínský kraj	17,3	2,3	12,2	1,9	0,8
Moravskoslezský kraj	8,0	4,8	2,5	0,5	0,1
ČR	236,6	94,9	107,4	24,6	6,6

V roce 2018 bylo v ČR poraženo 94,9 tis. býků, 107,4 tis. krav, 24,6 tis. jalovic a 6,6 tis. telat. (tab. 100). Ve stejném roce bylo vyrobeno 71,6 tis. tun hovězího a telecího masa, 210,8 tis. tun vepřového masa a 282,7 tis. tun masa celkem (tab. 101). Stagnace, popř. sestupný trend produkce (především vepřového) masa je důsledkem a současně i jednou z příčin dlouhodobého snižování rozměru agrárního sektoru v ČR.

Tab. 101 Výroba hovězího masa a masa celkem (v jatečné hmotnosti, 2018)

Kraj	Hovězí a telecí		Vepřové (tis. tun)	Celkem (bez drůbeže)	
	tis. tun	kg/ha z. p.		tis. tun	kg/ha z. p.
STC + P	6,2	11,1	30,3	36,6	65,4
JHC	3,6	8,6	52,2	55,8	132,6
PLK	6,6	20,9	10,6	17,2	54,3
KVK	0,6	6,2	0,0	0,7	7,2
ULK	1,0	4,6	0,8	1,8	8,2
LBK	1,5	14,6	1,2	2,8	27,2
HKK	5,1	21,7	22,6	27,7	117,7
PAK	18,9	81,4	7,9	26,8	115,5
VYS	15,9	43,7	21,7	37,6	103,3
JHM	3,1	8,5	28,2	31,3	86,1
OLK	2,2	9,0	15,5	17,6	71,8
ZLK	4,2	27,5	6,3	10,6	69,4
MSK	2,7	12,7	13,5	16,3	76,4
ČR	71,6	20,3	210,8	282,8	80,2

Pramen: ČSÚ

11. Závěr

V závěru ročenek je obvykle poukázáno na pozitivní a méně uspokojivé skutečnosti a je odhadnut vývoj v následujícím roce. Poněvadž však roční změny výsledků živočišné výroby jsou v posledních letech relativně malé, platí odhad vývoje pro delší termín než pro jeden rok. Proto je v „Závěru“ stručně poukázáno na výsledky zahraničního obchodu ČR a Polska, který do značné míry charakterizuje pozici agrárního sektoru obou států.

Ze stručné analýzy dat o vývozech (dovozech) agrárních komodit z (do) Polska a ČR lze odvodit následující dílčí závěry:

- v roce 2017 bylo v Polsku dosaženo kladné bilance zahraničního obchodu s agrárními produkty (+8,3 mld. €, to je kolem 207,5 mld. Kč při kurzu 1 € = 25 Kč) a v ČR v roce 2018 bilance záporné (přibližně -40,3 mld. Kč);
- na objemu polských vývozu (27,3 mld. €) se 53,9 % podílely rostlinné výrobky (z toho např. 11 % tabákové výrobky, 9 % cukrovinky, cukr a čokoláda a 8 % obiloviny) a 39,2 % živočišné produkty (21 % maso a masné výrobky, 7,6 % mléko a mléčné výrobky a 7,3 % ryby).
- hlavními příjemci polských agrárních produktů jsou Německo (24 %), Velká Británie (9 %), Nizozemí a Itálie (po 6 %), ČR a Francie (po 5 %) a další;
- hlavními českými exportními komoditami (186,1 mld. Kč) byly cigarety a doutníky (8,5 %), přípravky k výživě zvířat (6,0 %), pečivo a pekařské výrobky (5,3 %), mléko a nezahuštěná smetana (4,7 %) aj., importními komoditami (226,4 mld. Kč) pak vepřové maso (6,3 %), pečivo a pekařské výrobky (4,1 %), sýry a tvaroh (3,8 %), cigarety a doutníky (3,7 %) a další. Z produktů živočišné výroby tvořilo v roce 2018 největší položku vývozu mléko a smetana v hodnotě 10,6 mld. Kč s podílem 30 % na celkovém vývozu produktů živočišného původu;
- export agrárních komodit směřoval v roce 2017 z ČR hlavně na Slovensko (21,9 %), do Německa (19,2 %), Polska (10,6 %), Itálie (9,1 %), Rakouska (5,8 %) a Maďarska (4,7 %);
- mezi roky 2000 a 2016 se kladná bilance polského zahraničního obchodu s vybranými produkty s výjimkou vepřového masa většinou výrazně zvýšila, v ČR byl ve stejném období (kromě mléka a obilí) trend opačný;
- nejvyšší kladné bilance zahraničního obchodu bylo v roce 2016 v Polsku i v ČR dosaženo při obchodu s obilím (4 934 a 3 348 tis. tun), na druhé pozici se v Polsku umístilo maso (1 267 tis. tun) a v ČR mléko (702 tis. tun);
- ve finančním vyjádření vykazovalo v roce 2016 Polsko nejvyšší kladnou bilanci z exportu masa (+3 230 mil. USD) před exportem obilí (+802 mil. USD) a vajec (+204 mil. USD), v ČR bylo v roce 2016 dosaženo kladné bilance pouze u obchodu s obilím (+511 mil. USD) a s mlékem (+215 mil. USD);
- dovozy masa hovězího, vepřového, drůbežího a celkem do ČR jsou vyšší v kg na obyvatele přibližně o 325, 60, 1 000 a 125 % a na hektar zemědělské půdy o 410, 80, 1 200 a 155 % než dovozy stejných komodit do Polska;
- vývoj polského agrárního sektoru lze z hlediska vývozu a dovozu většiny hlavních komodit (snad s výjimkou ukazatelů jakosti některých druhů vyváženého zboží) považovat za úspěšnější než vývoj českého zemědělství.

12. Summary

Livestock production in the Czech Republic provides more than half of the total agriculture income. The development of basic figures in cattle breeding over the past three years is presented in the following table.

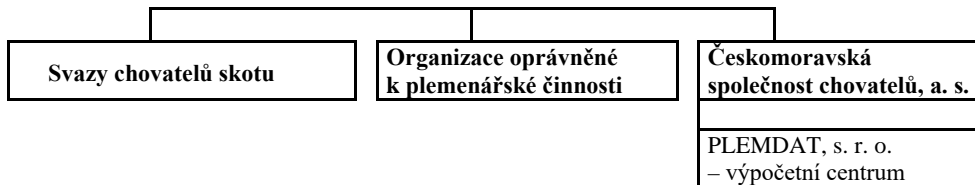
Main figures of cattle breeding in the Czech Republic

Figure	2016	2017	2018
Cattle numbers in total (‘000 head)	1,415	1,421	1,417
Cattle per 100 hectares of agricultural land (head)	33.6	33.7	33.7
Dairy cow numbers (‘000 head)	371	365	361
Milk recording dairy cows (% of the total number)	95.1	96.0	96.4
Cows per 100 hectares of agricultural land (head)	13.9	14.0	14.0
Dairy cow - milk production (kg)	8,287	8,445	8,756
- milk fat content (%)	3.91	3.89	3.86
Recorded dairy cows - milk production (kg)	8,725	8,734	9,047
- milk fat content (%)	3.88	3.93	3.90
- milk protein content (%)	3.39	3.43	3.46
Milk supply to dairies (‘000 tons)	2,459	2,478	2,525
Export of milk products (‘000 tons of milk)	1,208	1,212	1,297
Import of milk products (‘000 tons of milk)	1,033	1,001	996
Production of beef cattle (‘000 tons of live weight)	173	166	174

The increase of the milk yield per cow per year, the high quality and increasing domestic consumption of milk and milk products, high share of dairy cows in milk recording, suitable structure of cattle and dairy farms, good results of suckler cows herds, increase in labour productivity and implementation of arrangements within the CAP are the main positive figures of the last three-year period. Less favourable during the same period were the economic results of beef production, reproduction results, decrease of exports of certain products, low beef production and beef consumption per capita etc. On the basis of the above mentioned strong and weak points of the present situation in cattle breeding, the next development of the cattle sector should be focused on the tasks related to the Czech Republic’s membership in the EU.

13. Přílohy

A) Struktura plemenářských a chovatelských organizací v ČR

B) Adresy ČMSCH, a. s. a chovatelských svazů

Českomoravská společnost chovatelů, a. s.

Sídlo společnosti:
Benešovská 123
252 09 Hradištko
Tel: +420 257 896 444
Fax: +420 257 740 491
Datová schránka: 4vndkx2
E-mail: cmsch@cmsch.cz
<https://www.cmsch.cz/>

Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s.

Sídlo Svazu

Radešinská Svratka 193, 592 33 Radešinská Svratka
E-mail: svaz@cestr.cz

Pracoviště Svazu - Radešinská Svratka

(korespondenční adresa)

Radešinská Svratka 193, 592 33 Radešinská Svratka
Tel: (+420) 566 620 917
Fax: (+420) 566 620 929
Mobilní tel.: (+420) 607 618 476
E-mail: kral@cestr.cz
<https://www.cestr.cz/>

Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z. s.

Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z. s.
Benešovská 123, Hradištko, 252 09
E-mail: office@holstein.cz
Tel: 257 896 279
<https://www.holstein.cz>

Český svaz chovatelů málopočetných dojných plemen skotu, z. s.

Štáhlavy, Štáhlavice 207, 332 04

Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

(Budova MZe, kancelář 416 B)

Těšnov 65/17

Praha 1 - Nové Město

110 00

Tel.: (+420) 221 812 865

Mobil: (+420) 724 007 860

E-mail: info@cschms.cz

<http://www.cschms.cz>

Asociace chovatelů masných plemen skotu - Rapotín

Výzkumníků 267, 788 13 Vikýřovice

Unie chovatelů hospodářských zvířat

Benešovská 123, 252 09 Hradištko

Svaz chovatelů normandského skotu ČR

Bílkov 120, 380 01 Dačice

E-mail: bastar@karlov-dacice.cz

<http://www.normande.cz/>

Český svaz chovatelů jerseykého skotu

Sídlo svazu

Šťáhlavice 207

332 04 Šťáhlavice

Korespondenční adresa

Dlouhá 311

251 01 Tehov

E-mail: stepanova@cbsgen.cz

+420 602 785 111

<http://www.jersey.cz>

C) Vybrané adresy plemenářských organizací

Družstvo pro kontrolu užitekosti v ČR

Benešovská 123, 252 09 Hradištko

E-mail: dku@dku.cz

Datová schránka: wi69y5w

<https://www.cmsch.cz/dku/>

Jihočeský chovatel, a. s.

Adresa: Jihočeský chovatel a.s.
Lipenská 869/17
370 01 České Budějovice
Email: jchovatel@jchovatel.cz
www.jchovatel.cz
Tel: +420 387 780 180

Chovservis, a. s.

Zemědělská 897, 500 03 Hradec Králové
E-mail: nada.machackova@chovservis.cz
Tel: 495 404 143
<http://www.chovservis.cz/Slechtění-skotu-Reprodukce-Obchodní-cinnost.html>

CRV Czech Republic, spol. s r. o.

Vídeňská 340
252 50 Vestec
Tel: 244 102 511
Fax: 244 102 530
E-mail: info@crvcz.cz
<https://www.crv.cz/>

Plema, a. s.

Zarybník 516, 594 01 Měřín
Tel: (+420) 602 739 735
Email: plema@agro-merin.cz
<http://www.plema.cz>

Reprogen, a. s., Tábor

Husova 607
391 11 Planá nad Lužnicí
Tel: +420 381 291 189-95
Fax: +420 381 291 179
<https://www.reprogen.cz>

Plemenářské služby, a. s.

U Farmy 275, Kvítkovice, 765 02 Otrokovice

Natural, spol. s r. o.

Hradištko pod Medníkem 413
Hradištko pod Medníkem
252 09
Tel: +420 257 740 348, +420 257 740 550
Fax: +420 257 740 550
E-mail: natural@naturalgen.cz
<http://www.NaturalGen.cz>

ProgresGen s. r. o.

Libeň 224; Libeň 252 41
Tel: +420 323 655 000
www.progresgen.cz
info@progresgen.cz

ProBovin s. r. o.

ProBovin s.r.o.
V Olšínách 2300/75
Praha 10
Tel: (+420) 606 606 444
E-mail: info@abspb.cz

Plemko, s. r. o.

Nemošice 29
Pardubice 530 03
<https://www.plemko.cz/>

CBS - Czech Breeding Services s. r. o.

Komenského 221
Grygov 783 73
Email: info@cbsgen.cz
Tel: +420 585 425 005
<https://www.cbsgen.cz/>

AGRO - Měřín, a. s.

Zarybník 516
594 42, Měřín
Tel: +420 566 501 231
agro@agro-merin.cz
<http://www.agro-merin.cz>

ISB Genetic, s. r. o.

Ledečská 2917
Havlíčkův Brod
580 01
E-mail: info@isbgenetic.cz
Tel: 569408331
Fax: 569408331
<http://www.isbgenetic.cz>

Chovatelské družstvo Impuls, družstvo

Bohdalec 122
592 55 Bobrová
E-mail: info@chdimpuls.cz
Tel.: 561 205 623
www.chdimpuls.cz

Zooservis, a. s.

Malá Bystřice 158
756 27 Valašská Bystřice
<https://zooservis.net/>

Inplem

Farma Tehov, Dlouhá 311, 251 01 Tehov
Tel: +420 739 045 467
Email: inplem@inplem.cz
<https://www.inplem.cz/>

D) Adresy vybraných chovatelských a centrálních laboratoří

LRM Brno

Popelova 53, 620 00 Brno - Tuřany

LRM Buštěhrad

Lidická 334, 273 43 Buštěhrad

Centrální laboratoř JČM, a. s.

Rudolfovská 83, České Budějovice, 370 05

E) Adresy vybraných institucí

Ministerstvo zemědělství České republiky

Těšnov 65/17, 11000 Praha 1
E-mail: info@mze.cz, posta@mze.cz
Tel: 221 811 111
Fax: 224 810 478
ID datové schránky yphaax8
<http://eagri.cz/public/web/mze/>

Agrární komora ČR

Počernická 272/96
108 00 Praha 10
Datová schránka: guzadjj
E-mail: dolezal@akcr.cz
E-mail: felcarek@akcr.cz
www.akcr.cz

Státní veterinární správa ČR

Slezská 100/7, Praha 2, 120 00
Tel: +420 227 010 111
<https://www.svscr.cz/>

Státní zemědělská a potravinářská inspekce

Květná 15, 603 00 Brno
Tel: +420-543 540 111
Fax: +420-543 540 202
<https://www.szpi.gov.cz/>

Česká plemenářská inspekce

Slezská 100/7, 12000 Praha 2
E-mail: podatelnacpi@cpinsp.cz
Tel: 296 326 221
Fax: 296 326 222
<http://eagri.cz/public/web/cpi/portal>

Státní zemědělský a intervenční fond

Ve Smečkách 33, Praha 1 - 110 00
Tel:+420 222 871 871
Fax:+420 222 871 765
E-mail: info@szif.cz
<https://www.szif.cz/cs/>

Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i.

VÚŽV, v.v.i.
Přátelství 815
104 00 Praha - Uhřetěves
Česká republika
<https://vuzv.cz>

F) Zdroje informací

Českomoravská společnost chovatelů, a. s., Hradištko
Českomoravský svaz mlékárenský, Praha
Český statistický úřad, Praha
Český svaz chovatelů masného skotu, z. s., Praha
Legislativa EU
Ministerstvo průmyslu a obchodu, Praha
Ministerstvo zemědělství České republiky, Praha
Sdružení centrálních laboratoří pro hodnocení jakosti mléka, Praha
Státní veterinární správa, Praha
Svaz chovatelů holštýnského skotu v ČR, z. s.
Svaz chovatelů českého strakatého skotu
Výzkumný ústav mlékárenský, Praha
Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI)
Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. s., Praha-Uhřetěves
Zentrale Markt - und Preisberichtsstelle (ZMP), Berlín
International Dairy Federation
Výzkumný ústav pro chov skotu Rapotín
SZIF – informační systém TIS
EUROSTAT, FAOSTAT a další www stránky

Kapitola Ročenky 03 „Produkce mléka“ byla zpracována v rámci řešení projektu MZE-RO0718.

Název: Ročenka-CHOV SKOTU V ČESKÉ REPUBLICE
Hlavní výsledky a ukazatele za rok 2018

Autoři: Jindřich Kvapilík
Pavel Bucek
Josef Kučera

Lektoroval: David Lipovský

Vydal: Českomoravská společnost chovatelů, a. s.
Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i., Praha-Uhřetěves
Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s.
Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z. s.
Český svaz chovatelů masného skotu, z. s.

Neprodejné
Praha 2019

5956

200537